

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sanna Tulonen

NUORTEN AJATUKSIA ELÄMÄSTÄÄN LYSTIMÄEN NUORISOKODISSA

Palautekysely Lystimäen nuorisokodissa asuville nuorille

Sosiaali- ja terveysala
2013

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Sanna Tulonen
Opinnäytetyön nimi	Nuorten ajatuksia elämästään Lystimäen nuorisokodissa Palautekysely Lystimäen nuorisokodissa asuville nuorille
Vuosi	2013
Kieli	suomi
Sivumäärä	54 + 3 liitettä
Ohjaaja	Ahti Nyman

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Lystimäen nuorisokodissa asuvat nuoret. Tutkimus toteutettiin Lystimäen nuorisokodissa asuville nuorille suunnatun palautekyselyn avulla. Päättökäsitelmänä oli selvittää miten nuoret kokevat elämänsä Lystimäen nuorisokodissa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada nuorilta palautekyselyn avulla tietoa nuorisokodista ja sen toiminnasta. Tutkimuksen tarkoituksena oli, että Lystimäen nuorisokoti saisi palautekyselystä ja sen vastauksista työkalun, jolla he voisivat mahdollisesti kehittää toimintaansa.

Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään lastensuojelulakia, lastensuojelun eri toimintamuotoja, kuten avohuollon tukitoimia ja huostaanottoa, tarkastellaan nuoren osallisuutta lastensuojelussa ja esitellään kohdeorganisaatio Lystimäen nuorisokoti sekä käsitellään nuoren tulo-, elo- ja lähtövaihetta Lystimäen nuorisokodissa. Palautekyselyssä vastaajilta kysyttiin muun muassa miten henkilökunta kohtelee heitä, heidän omasta elämäntilanteestaan ja osallisuudestaan.

Tutkimustulosten mukaan nuoret kokevat, että henkilökunta kohtelee heitä hyvin. Nuorisokotiin tulon jälkeen osa nuorista on panostanut kouluun enemmän. Joka toinen viikko pidetyt osaston nuorten palaverit ja noin kerran kuukaudessa pidetyt koko nuorisokodin nuorten palaverit vahvistivat vastaajien kokemusta siitä, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa, osaston asioihin ja koko nuorisokodin asioihin.

ABSTRACT

Author	Sanna Tulonen
Title	Adolescents' Thoughts about Their Lives in Lystinmäki Youth Home Feedback Survey among the Adolescents Living in Lystinmäki Youth Home
Year	2013
Language	Finnish
Pages	54 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Ahti Nyman

The target group of this survey included the adolescents living in Lystinmäki youth home. The survey was carried out with a feedback questionnaire, which was filled in by the adolescents living in Lystinmäki. The main research problem was to find out how the adolescents experience their life at Lystinmäki. The goal of the survey was to gather information about the youth home and the activities organized there in order to provide Lystinmäki youth home a tool which would help them to improve their functions.

The theoretical frame deals with the Child Welfare Act, different forms of child welfare activities such as support measures in non-institutional care and child custody. Also the adolescent's participation in child welfare is looked at. Lystinmäki youth home is presented including the different phases an adolescent goes through there; coming to the youth home, living there and leaving the place. In the feedback questionnaire the adolescents were asked among other things about how the staff is treating them, what their own life situation is and how they themselves participate in the life and activities of Lystinmäki youth home.

According to the results the adolescents feel that they are well-treated by the staff. Some of the adolescents have put more effort to school work after having come to Lystinmäki youth home. Adolescents' meetings in the own department every other week and common meetings for the whole youth home once a month confirm the respondents' feeling of being able to influence own everyday life and actions, the departmental things and the activities of the whole youth home.

Keywords   Child welfare, support measures in non-institutional care, child custody, youth home

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	9
2 LASTENSUOJELU	10
2.1 Lastensuojelun keskeiset periaatteet.....	10
2.2 Avohuollon tukitoimet.....	11
2.3 Sijoitus avohuollon tukitoimena.....	12
2.4 Kiireellinen sijoitus	15
2.5 Huostaanotto.....	16
2.5.1 Huostaanoton prosessi	16
2.6 Jälkihuolto	19
2.7 Asiakassuunnitelma	19
2.8 Hoito- ja kasvatussuunnitelma	20
2.9 Osallisuus	21
3 LYSTIMÄEN NUORISOKOTI	23
3.1 Nuoren tulovaihe Lystimäen nuorisokotiin	24
3.2 Nuoren elo Lystimäen nuorisokodissa	24
3.3 Nuoren lähtö Lystimäen nuorisokodista.....	27
3.3.1 Dokumentointi hoidon päättyessä Lystimäen nuorisokodissa.....	29
3.3.2 Palaute Lystimäen nuorisokodista	29
3.4 Koko nuorisokodin yhteinen kehittämisspäivä	30
4 TUTKIMUSTULOKSET	33
4.1 Taustatiedot	33
4.2 Henkilökunnan kohtaaminen.....	33
4.2.1 Asumisen syy Lystimäen nuorisokodissa	34
4.2.2 Asumisen aika	34
4.2.3 Ennakkokäsitykset nuorisokodista.....	35
4.2.4 Saapuminen nuorisokotiin	35
4.2.5 Henkilökunnan vastaanotto tullessa.....	35
4.3 Miten henkilökunta kohtelee sinua nykyään?	35
4.3.1 Mitä lisäisit henkilökunnan kohtelussa?	36

4.3.2 Mikä toimii henkilökunnan kohtelussa?	36
4.3.3 Mitä vähentäisit henkilökunnan kohtelussa?	36
4.4 Henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä.....	37
4.4.1 Henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä	37
4.4.2 Mitä lisäisit henkilökunnan antamaan apuun ja tukeen koulunkäyntiin liittyen?	37
4.4.3 Mikä toimii henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen?	38
4.4.4 Mitä vähentäisit henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen?	38
4.5 Oma elämäntilanteesi	38
4.5.1 Oman tilanteen ja hyvinvoinnin edistäminen	39
4.5.2 Yhteistyön edistäminen aikuisen kanssa.....	39
4.5.3 Mitä muutoksia omassa käytöksessä nuorisokotiin tulon jälkeen?	39
4.5.4 Mikä on ollut helppoa/vaikeaa?	39
4.6 Osallisuuden tunne	40
4.6.1 Omiin asioihin vaikuttaminen.....	40
4.6.2 Osaston asioihin vaikuttaminen	41
4.6.3 Koko nuorisokodin asioihin vaikuttaminen	42
4.6.4 Omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa.....	42
4.6.5 Onko omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa helppoa vai vaikeaa	42
4.6.6 Arvostus juuri sellaisena kuin on.....	43
4.6.7 Ohjaajien merkitys tämänhetkisessä elämäntilanteessa.....	44
4.7 Arjen sujuminen nuorisokodissa	44
4.7.1 Ystävien saaminen nuorisokodissa	44
4.7.2 Suhtautuminen muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin.....	45
4.7.3 Muiden nuorten suhtautuminen heihin	45
4.7.4 Perheelle tärkeät asiat	46
4.7.5 Ohjaajien ja perheen välisen yhteistyön sujuminen.....	46
4.7.6 Mitä lisäisit ohjaajien ja perheen väliseen yhteistyöhön?.....	46
4.7.7 Mikä toimii ohjaajien ja perheen välisessä yhteistyössä?.....	47

4.7.8 Tunnelmien ja mielipiteiden mahdollinen muuttuminen nuorisokodissa asumista kohtaan.....	47
4.7.9 Vinkkejä Lystille.....	49
5 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	50
6 POHDINTA	52
LÄHTEET.....	53
LIITTEET	

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

- Kuvio 1.** Huostaanoton prosessi. s. 17
- Kuvio 2.** Vastaajien sukupuoli ja ikä. s. 33
- Kuvio 3.** Ovatko vastaajat nuorisokodissa huostaan otettuna vai avohuollon tukitoimen kautta? s. 34
- Kuvio 4.** Vastaajien mielipide siitä, että saavatko he mielestään henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä. s. 37
- Kuvio 5.** Vastaajien kokemus siitä, miten he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan. s. 40
- Kuvio 6.** Vastaajien mielipide siitä, onko omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa helppoa vai vaikeaa. s. 43
- Kuvio 7.** Vastaajien mielipide siitä, ovatko he saaneet ystäviä asuessaan nuorisokodissa. s. 45
- Kuvio 8.** Vastaajien mielipide siitä, onko heidän tunnelmansa ja mielipiteensä nuorisokodissa asumistaan kohtaan muuttuneet heidän siellä jo jonkin aikaa asumisen myötä. s. 48

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Palautekysely**LIITE 2.** Huoltajan suostumus**LIITE 3.** Tutkimuslupa

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihetta miettiessä halusin tehdä jotain lastensuojeluun liittyvää. Lähetin moniin espoolaisiin lasten- ja nuorisokoteihin sähköpostia. Minulla oli mielessä oma aihe ja myös tiedustelin oliko heillä jotain aihetta, mistä he halusivat opiskelijan tekävän opinnäytetyön. Tämä aihe valikoitui opinnäytetyöni aiheeksi, koska Lystimäen nuorisokodin henkilökunta ehdotti sitä minulle. Kiinnostuin heti tästä aiheesta ja lähdinkin innolla työstämään sitä. Minua myös kiinnostaa lastensuojelutyö ja lasten parissa työskentely.

Kohderyhmänä tutkimuksessani on Lystimäen nuorisokodissa asuvat nuoret. Tutkimus toteutettiin Lystimäen nuorisokodissa asuville nuorille pidetyn palautekyselyn kautta. Tutkimuksessani tavoitteena on saada nuorilta palautekyselyn avulla tietoa nuorisokodista ja sen toiminnasta. Tutkimuksen tarkoituksena on, että Lystimäen nuorisokoti saisi palautekyselystäni ja sen vastauksista työkalun, jolla he voisivat mahdollisesti kehittää toimintaansa.

Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään lastensuojelulakia, lastensuojelun eri toimintamuotoja, kuten avohuollon tukitoimia ja huostaanottoa, tarkastellaan nuoren osallisuutta lastensuojelussa ja esitellään kohdeorganisaatio Lystimäen nuorisokoti sekä käsitellään nuoren tulo-, elo- ja lähtövaihetta Lystimäen nuorisokodissa. Palautekyselyssä vastaajilta kysytään muun muassa miten henkilökunta kohtelee heitä, heidän omasta elämäntilanteesta ja osallisuudesta. Palautekyselyssä vastaajilta kysytään myös saavatko he mielestään ohjaajilta apua ja tukea koulunkäyntiinsä, miten he mielestään pystyvät puhumaan omista asioistaan ohjaajien kanssa ja ovatko he saaneet ystäviä asuessaan nuorisokodissa. Vastaajilta kysytään myös miten heidän mielestään ohjaajien ja heidän perheensä välinen yhteistyö on sujunut ja mikä on ollut heidän mielestään heidän perheelleen tärkeää heidän asuessaan nuorisokodissa. Työn lopussa esitellään tutkimustulokset.

2 LASTENSUOJELU

Lastensuojelulaissa lapsena pidetään alle 18-vuotiasta ja nuorena 18–20-vuotiasta. Lastensuojelulain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön ja monipuoliseen ja tasapainoiseen kehitykseen. Lain tavoitteena on myös suojella lasta. (L 13.4.2007/417.)

Ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista on lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla. Lapsen vanhemman ja muun huoltajan tulee turvata lapselle tasapainoinen hyvinvointi ja kehitys. Perheiden ja lasten kanssa toimivien viranomaisten tulee tukea vanhempia ja muita huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan heille tarpeellista apua riittävän varhain. Viranomaisten tulee ohjata perhe ja lapsi tarvittaessa lastensuojelun piiriin. Lastensuojelun tulee tukea vanhempia, huoltajia ja muita lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaavia henkilöitä lapsen huolenpidossa ja kasvatuksessa järjestämällä tarvittavia palveluja ja tukitoimia. (L 13.4.2007/417.)

Lastensuojeluun kuuluu lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on lastensuojelutarpeen selvitys ja asiakassuunnitelma sekä avohuollon tukitoimet. Kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä niihin liittyvä sijaishuolto ja jälkihuolto ovat myös lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. (L 13.4.2007/417.)

2.1 Lastensuojelun keskeiset periaatteet

Lastensuojelun tulee edistää lapsen suotuisaa hyvinvointia ja kehitystä. Lastensuojelun on myös tuettava lapsen vanhempia, huoltajia ja muita lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaavia henkilöitä lapsen huolenpidossa ja kasvatuksessa. Lapsen ja perheen ongelmia lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään sekä lastensuojelun tulee puuttua riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Aina ensisijaisesti tulee ottaa huomioon lapsen etu, lastensuojelun tarvetta arvioitaessa ja lastensuojelua toteuttaessa. Jokaiselle lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tulee nimetä hänen asioistaan vastaava sosiaalityöntekijä. (L 13.4.2007/417.)

Lapsen etua arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, miten eri ratkaisut ja toimenpidevaihtoehdot turvaavat lapselle:

- tasapainoisen hyvinvoinnin ja kehityksen sekä jatkuvat ja läheiset ihmissuhteet;
- mahdollisuuden saada hellyyttä ja ymmärrystä sekä kehitystason ja iän mukaisen huolenpidon ja valvonnan;
- toivomuksia ja taipumuksia vastaavan koulutuksen;
- turvallisen kasvuympäristön ja henkisen sekä ruumiillisen koskemattomuuden;
- kasvamisen ja itsenäistymisen vastuullisuuteen;
- mahdollisuuden vaikuttamiseen ja osallistumiseen omilla asioissa sekä;
- kulttuurisen, uskonnollisen ja kielellisen taustan huomioimisen.

(L 13.4.2007/417.)

Lastensuojelussa tulee toimia mahdollisimman hienovaraisesti ja käyttää ensisijaisesti avohuollon tukitoimia, jollei lapsen etu muuta vaadi. Sijaishuollon ollessa lapsen edun kannalta tarpeen tulee se järjestää viivytyksettä. Sijaishuoltoa toteuttaessa tulee ottaa huomioon lapsen edun mukaisella tavalla tavoite perheen jälleen yhdistämisestä. (L 13.4.2007/417.)

2.2 Avohuollon tukitoimet

Lastensuojelun tarjoamat avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Avohuollon tukitoimien tulee kuitenkin olla lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi mahdollisia, riittäviä ja sopivia. Lastensuojelun keskeinen periaate on vanhempien tai lapsen muiden huoltajien tukeminen lapsen kasvatuksessa. Avohuollon tukitoimia myös toteutetaan yhteistyössä lapsen tai nuoren ja hänen vanhempiensa tai muiden häntä hoitavien henkilöiden kanssa. Jos yhteistyö ei onnistu esimerkiksi molempien vanhempien kanssa, tukitoimia voidaan toteuttaa yhdessä sen vanhemman kanssa, jonka luona lapsi asuu. Tukitoimet ovat aina 12 vuotta täyttäneen lapsen ja hänen huoltajiensa suostumukseen perustuvia. (Sosiaaliportti 2012 a.)

Lastensuojelulain seitsemännen luvun 34 pykälän mukaan sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen on ryhdyttävä avohuollon tukitoimiin viipymättä, jos kasvuolosuhteet eivät turvaa tai vaarantavat lapsen kehitystä tai terveyttä tai jos lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään tai terveyttään. Avohuollon tukitoimien tarkoituksena on tukea ja edistää lapsen myönteistä kehitystä sekä vahvistaa ja tukea vanhempien, huoltajien ja lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaavien henkilöiden kasvatusmahdollisuuksia ja – kykyä. Mahdollisuuksien mukaan avohuollon tukitoimia toteutetaan yhteistyössä lapsen ja vanhempien, huoltajien tai muiden lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaavien henkilöiden kanssa. (L 13.4.2007/417.)

Avohuollon tukitoimia suunniteltaessa ja toteuttaessa tulee lasta tavata henkilökohtaisesti ja riittävän usein. Lasta voidaan myös tarvittaessa tavata ilman huoltajan suostumusta. (Sosiaaliportti 2012 a.)

Avohuollon tukitoimia voivat olla:

- asumisen ja toimeentulon turvaaminen
- perheen ja lapsen ongelmatilanteen selvittäminen
- lapsen kuntoutumista tukevat terapia- ja hoitopalvelut
- tukiperhe tai -henkilö
- perhetyö
- vertaisryhmätoiminta
- virkistys- ja lomatoiminta

(Sosiaali- ja terveysministeriö 2009).

2.3 Sijoitus avohuollon tukitoimena

Asiakassuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla lapselle voidaan järjestää avohuollon tukitoimena kuntouttavaa tai tuen tarvetta arvioivaa perhehoitoa taikka laitoshuoltoa yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen kasvatuksestaan ja hoidostaan vastaavan henkilön kanssa. Avohuollon tukitoimena lapsi voidaan sijoittaa lyhytaikaisesti myös yksin. Lapsen huoltajan ja 12 vuotta täyttäneen lapsen suostumus tarvitaan sijoitukseen. Edellytyksenä sijoitukselle on, että sijoitus on

tarpeen lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi, lapsen kuntouttamiseksi tai lapsen huolenpidon järjestämiseksi väliaikaisesti huoltajan tai muun lapsen kasvatuksesta ja hoidosta tällöin vastaavan henkilön sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi. (L 13.4.2007/417.)

Lapsen huolto ja hänen asioistaan päättäminen säilyvät kokonaan huoltajilla avo- huollon tukitoimena tapahtuvan sijoituksen yhteydessä. Huoltajalla on siis oikeus päättää lapsen kasvatuksesta, asuinpaikasta, hoidosta sekä muista hänen henkilökohtaisista asioista. Lapsen huoltajan antama suostumus on siis aina edellytyksenä lapsen sijoittamiselle avo- huollon tukitoimena. Avo- huollon tukitoimena tapahtuvaan sijoitukseen ei voida ryhtyä tai sitä ei voi jatkaa, mikäli huoltaja ei anna suostumustaan tai kieltää sijoituksen järjestämisen. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Lapsen huoltajan vaatiessa avo- huollon sijoituksen lakkauttamista, eikä huostaanoton edellytyksiä ole, on avo- huollon sijoitus lakkautettava heti. Avo- huollon tukitoimena tapahtuvan sijoituksen aikana ei voida käyttää lastensuojelulain 11 luvun mukaisia rajoitustoimenpiteitä esimerkiksi liikkumisvapauden rajoittamista ja ei voida myöskään rajoittaa lapsen ja hänen huoltajansa välistä yhteydenpitoa. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Jos lapsella on useampi kuin yksi huoltaja ja jotakin heistä ei voi sairauden, matkan tai muun syyn vuoksi kuulla, tai jos huoltajat eivät ole yksimielisiä sijoittamisesta, lapsi voidaan sijoittaa, jos huoltaja, jonka luona lapsi asuu tai jonka kanssa lapsi tulee asumaan sijoituksen aikana, siihen suostuu ja sijoituksen katsotaan olevan lapsen edun mukainen. Toistakin huoltajaa on kuultava, jos lasta ollaan sijoittamassa yksin tai yhdessä huoltajan kanssa, jonka luona hän asuu. Kun huoltajat eivät ole yksimielisiä sijoittamisesta, päätösvalta on sijoituksen osalta viimekädessä sillä huoltajista, jonka luona lapsi asuu. Päätös sijoituksesta tulee antaa tiedoksi molemmille huoltajille, jolloin on mahdollista hakea myös muutoksenhaku- viranomaisen ratkaisua. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Jos 12 vuotta täyttänyt lapsi itse vaatii avo- huollon sijoitusta, mutta hänen huoltajansa vastustaa sitä, tulee arvioida edellytykset edunvalvojan määräämiseksi. Viimekädessä on myös arvioitava huostaanoton edellytysten täyttymistä. Kuitenkin

tulisi ensisijaisesti pyrkiä sosiaalityön keinoin ratkaisemaan lapsen ja hänen huoltajansa välinen mahdollinen ristiriita. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Huostaanoton edellytyksien täytyttyä lasta ei voida sijoittaa avohuollon tukitoimena. Avohuollon tukitoimena lasta ei saa myöskään sijoittaa toistuvasti ellei lapsen etu välttämättä vaadi uutta lyhytaikaista sijoitusta. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Lapsen sijoitusta yksin avohuollon tukitoimena ei tule käyttää pitkäaikaisesti lapsen hoidon järjestämiseen esimerkiksi tilanteissa, joissa vanhemmista tai huoltajista johtuvista syistä lapsi ei voi palata kotiin. Kodin ulkopuolista sijoitusta harvittaessa, jos on todennäköistä perheen ja lapsen olosuhteet huomioon ottaen, että lapsi ei voi pitkään aikaan, esimerkiksi puoleen vuoteen, palata kotiinsa, pitäisi lähtökohtaisesti selvittää, täyttyykö tilanteessa huostaanoton edellytykset ja tarvittaessa järjestää lapselle sijaishuolto. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Lähtökohtana avohuollon tukitoimena järjestettyyn sijoitukseen on lapsen ja perheen kuntoutuminen eli ei siis pidempiaikainen sijoitus kodin ulkopuolelle. Jos tarve lapsen kodin ulkopuoliseen sijoitukseen jatkuu yli kolme kuukautta, tulee selvittää sijoituksen jatkamisen edellytykset ja sen eri vaihtoehdot esimerkiksi mahdollinen sijaishuollon tarve. Jos päädytään siihen, että avohuollon sijoitusta jatketaan, tulee tilanne arvioida uudelleen jälleen taas kolmen kuukauden kuluttua. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Lastensuojelulaki painottaa avohuollon ensisijaisuutta, joten jos lapsen ongelmiin voidaan vastata riittävällä tavalla avohuollon keinoin, tulee niitä järjestää. Avohuollon sijoitus erityisesti täysi-ikäisyyttä lähestyvien lasten kohdalla voi olla onnistunein ratkaisu. Lapsen yksin kohdistunut sijoitus voi tällöin olla kestoaltaan pitempiaikainenkin. Kun avohuollon sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja se on kohdistunut yksin lapseen, lapsella on oikeus jälkihuoltoon. (Sosiaaliportti 2012 b.)

Sijoituksen aikana tulee perheelle tarjota ratkaisuja ja heitä tulee myös kuntouttaa siten, että lapsi voisi mahdollisimman nopeasti palata takaisin kotiin. Sijoitusta voidaan käyttää perheen lyhytaikaisissa kriiseissä esimerkiksi murrosiän vaikeu-

det ja avioero ja myös yhtäläillä pitempiäaikaistenkin ongelmien selvittelemisessä esimerkiksi vanhemmuuteen liittyvät ongelmat ja päihde- ja mielenterveysongelmat. (Sosiaaliportti 2012 b.)

2.4 Kiireellinen sijoitus

Lapsen ollessa välittömässä vaarassa tai muulla tavalla kiireellisen sijoituksen ja sijaishuollon tarpeessa, hänet voidaan sijoittaa kiireellisesti laitoshuoltoon tai perhehoitoon taikka järjestää muulla tavoin hänen tarvitsemansa huolto ja hoito. Sosiaalityöntekijä päättää kiireellisestä sijoituksesta, jonka päätöksen pohjalta kiireellinen sijoitus voi kestää korkeintaan 30 päivää. Kiireellisen sijoituksena aikana sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimellä on vastuu lapsesta eli heillä on oikeus päättää lapsen asioista. (L 13.4.2007/417.)

Ilman eri päätöstä kiireellinen sijoitus voi jatkua yli 30 päivää, jos sosiaalityöntekijä tekee 30 päivän kuluessa kiireellisen sijoituksen alkamisesta huostaanottoa koskevan hakemuksen hallinto-oikeudelle tai ennen päätöstä lapsen kiireellisestä sijoituksesta lapsen huostaanottoa koskeva asia on jo vireillä hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa (L 13.4.2007/417).

Jos 30 päivää ei ole riittävä aika lapsen huostaanoton tarpeen selvittämiseksi, sosiaalityöntekijä voi tehdä päätöksen lapsen kiireellisen sijoituksen jatkamisesta enintään 30 päivällä edellyttäen, että ilman lisäselvityksiä ei ole mahdollista päättää tarvittavista lastensuojelutoimenpiteistä, ei ole mahdollista saada välttämättömiä lisäselvityksiä 30 päivässä kiireellisen sijoituksen alkamisesta ja jatkopäätös on lapsen edun mukainen (L 13.4.2007/417).

Sosiaalityöntekijän on välittömästi tehtävä päätös kiireellisen sijoituksen lopettamisesta, kun peruste kiireelliselle sijoittamiselle on lakannut tai sijoitus on rauennut. Kiireellinen sijoitus päättyy, jos 30 päivässä kiireellisen sijoituksen alkamisesta tai ennen kiireellisen sijoituksen jatkopäätöksen päättymistä ei ole tehty päätöstä huostaanotosta tai hakemusta huostaanotosta hallinto-oikeudelle. (L 13.4.2007/417.)

Ennen kiireellistä sijoitusta koskevia päätöksiä eli päätöksiä lapsen kiireellistä sijoituksesta tai sen lakkaamista, tulee selvittää lapsen, vanhemman, huoltajan sekä muun lapsen kasvatuksesta ja hoidosta tällöin vastaavan henkilön käsitys ja mielipide asiasta. Kuitenkin selvittäminen voidaan jättää tekemättä, jos selvittämisestä aiheutuva käsittelyn viivästyminen aiheuttaa haittaa lapsen kehitykselle, turvallisuudelle tai terveydelle. (L 13.4.2007/417.)

2.5 Huostaanotto

Nuori on otettava huostaan, jos nuoren huolenpidossa on puutteita tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vaarantaa nuoren kehitystä tai terveyttä. Nuori voidaan ottaa myös huostaan, jos hän vaarantaa omalla käytöksellään kehitystään ja terveytään esimerkiksi nuori tekee muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon, käyttämällä päihteitä tai käyttäytyy muulla niihin rinnastettavalla tavalla. Sijaishuollon järjestämiseen ja huostaanottoon kuitenkin voidaan ryhtyä vain, jos lastensuojelulaissa määrätyt avohuollon tukitoimet eivät ole nuoren oman edun mukaisen huolenpidon toteuttamisessa mahdollisia tai sopivia tai ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi ja silloin, kun arvioidaan sijaishuollon olevan nuoren edun mukaista. Kun lapsi otetaan huostaan, vastuu lapsesta siirtyy vanhemmilta viranomaisille. (L13.4.2007/417.)

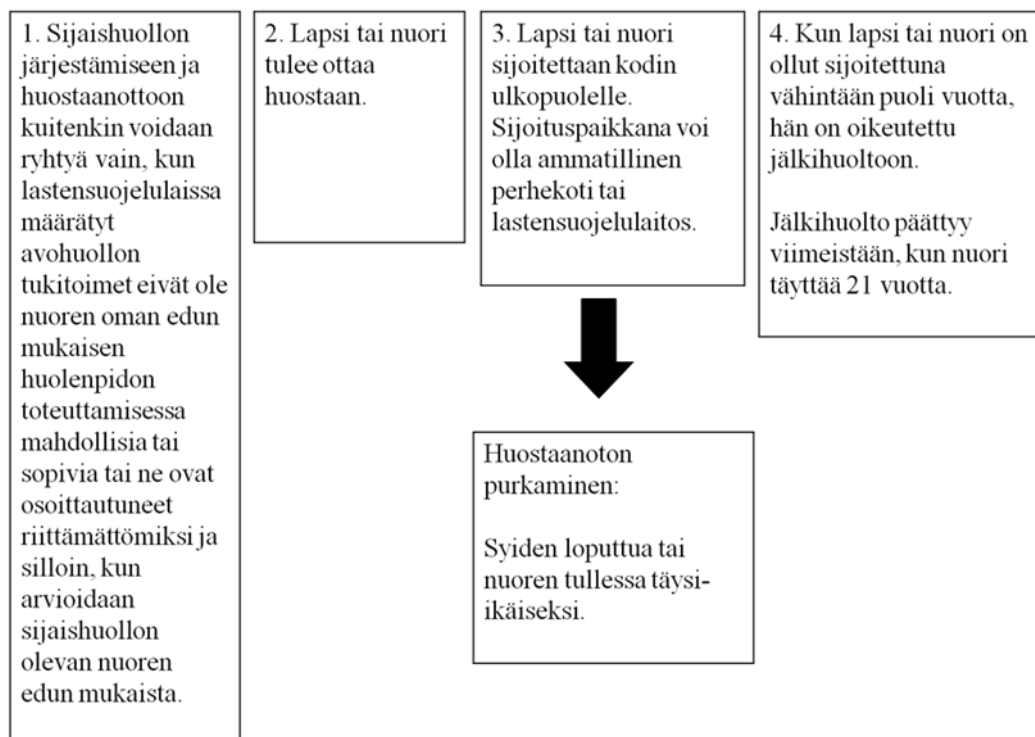
Lastensuojelulaki edellyttää, että lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä valmistelee huostaanoton parityönä toisen työntekijän kanssa. Hänen parinaan voi olla toinen sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojeluun perehtynyt työntekijä. (Sosiaaliportti 2013.)

2.5.1 Huostaanoton prosessi

Kuvio 1 kuvaa huostaanoton prosessia. Kuviossa esitellään vaiheittain, mitä tapahtuu, kun lapsi tai nuori otetaan huostaan.

Huostaanoton prosessi

Kuvio 1. Huostaanoton prosessi.

Lapsen huostaanotolle tulee aina olla lain mukaiset perusteet ja edellytykset. Huostaanoton valmistelussa tulee arvioida muun muassa lapsen etua, lapsen kasvuolosuhteita, lapsen elämäntavan vahingollisuutta sekä avohuollon tukitoimia. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Lastensuojelulain 6 luvun 31 pykälän mukaan lapsen asiassa tulee järjestää neuvotteluja lapsen ja perheen läheisten kanssa. Neuvotteluun mukaan kutsuttavista henkilöistä sovitaan perheen kanssa. Sosiaalityöntekijä kuitenkin tekee lopullisen arvion mukaan kutsuttavista henkilöistä. Jotta neuvottelulla päästäisiin toivottuun tulokseen, tarkoituksena on pyrkiä hyvään yhteistyöhön asiantuntijoiden kanssa. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Lapsen sijaishuoltopaikan valinnassa tulee huomioida lapsen tarpeet ja huostaanoton perusteet. Vaihtoehtoja sijoituspaikaksi ovat sukulaissijoitus, ammatilliset perhekodit, perhehoito, koulukodit ja lastensuojelulaitokset. Lastensuojelulain 6 luvun 32 pykälän mukaan ennen lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle tulee

selvittää läheisten mahdollisuudet ottaa lapsi luokseen asumaan tai muutoin mahdollisuudet osallistua lapsen tukemiseen. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Lastensuojelulain 6 luvun 30 pykälään mukaan huostaan otetulle lapselle tulee tehdä asiakassuunnitelma yhteistyössä lapsen ja hänen perheensä kanssa. Lastensuojelulain 9 luvun 42 pykälän mukaan asianosaisille tulee aina antaa tilaisuus tulla todisteellisesti kuulluksi ja heidän tulee myös saada ilmaista mielipiteensä huostaanotosta ja sijaishuoltopaikasta (Sosiaaliportti 2012 c).

Huostaanottoa on kahdenlaista suostumukseen perustuva huostaanotto ja tahdonvastainen huostaanotto. Suostumukseen perustuvassa huostaanotossa huostaanotosta ja sijaishuoltoon sijoittamisesta tehdään kirjallinen päätös. Jos huostaanottoa eivät vastusta huoltaja tai 12 vuotta täyttänyt lapsi, huostaanoton valmistelee sosiaalityöntekijä ja päätöksen asiasta tekee johtava viranhaltija. Päätös huostaanotosta annetaan tiedoksi kaikille asianosaisille ja heillä on myös oikeus hakea siihen muutosta hallinto-oikeudelta. Tahdonvastaisessa huostaanotossa 12 vuotta täyttänyt lapsi tai hänen huoltajansa vastustaa huostaanottoa. Tällaisissa tilanteissa johtavan viranhaltijan tulee tehdä asiasta hakemus hallinto-oikeudelle. Hakemus tulee antaa tiedoksi kaikille asianosaisille. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Lastensuojelulain kymmenennen luvun 51 pykälän mukaan lapsen terveydentila tulee tarkistaa sijaishuoltoon sijoittamisen yhteydessä, joko ennen huostaanottoa tai välittömästi sen jälkeen. Lapsen terveydentilaa ei tarvitse tutkia, jos lääkärintarkastus on tehty lapselle kolmen viimeisen kuukauden sisällä ennen huostaanottoa, tai jos se on muutoin ilmeisen tarpeetonta. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Muutoksenhausta huolimatta huostaanotto voidaan panna heti täytäntöön, kun siitä on suostumukseen perustuvissa tilanteissa johtavan viranhaltijan tekemä päätös, jossa määrätään huostaanotto heti täytäntöönpantavaksi tai tahdonvastaisissa tilanteissa hallinto-oikeuden väliaikainen määräys, jossa hallinto-oikeus määrää lapsen olinpaikasta ja siitä, miten lapsen kasvatusta ja hoitoa tulee järjestää tuomioistuinkäsittelyn aikana tai hallinto-oikeuden päätös huostaanotosta. Lapsi voidaan sijoittaa akuuteissa vaaratilanteissa kiireellisesti jo ennen hallinto-oikeuden määräystä tai päätöstä. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Huostaanottopäätös raukeaa, jos sen täytäntöönpanoon ei ole ryhdytty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi. Täytäntöönpanoon ryhtyminen tarkoittaa esimerkiksi tietymättömissä olevan lapsen etsinnän käynnistämisen. (Sosiaaliportti 2012 c.)

Huostaanotto on voimassa aina toistaiseksi. Viimeistään kun lapsi täyttää 18 vuotta, päätös huostaanotosta raukeaa. Lastensuojelulain yhdeksännen luvun 47 pykälän mukaan lapsen huostassa pito on lopetettava silloin, kun siihen ei enää ole perusteita. Päätös huostaanoton lopettamisesta ei saa kuitenkaan olla lapsen edun vastaista. (Sosiaaliportti 2012 c.)

2.6 Jälkihuolto

Huostaanoton päättyessä lapsi tai nuori saattaa tarvita apua ja tukea vielä sen jälkeen. Kunnalla on velvollisuus järjestää lapselle tai nuorelle jälkihuoltoa. Lapsen iästä riippumatta, hänelle tulee aina järjestää jälkihuoltoa, kun sijoitus on kestänyt vähintään puoli vuotta. Lapselle tai nuorelle tehdään jälkihuoltoa varten erillinen asiakassuunnitelma. Lapsen tai nuoren palaamista kotiin tai hänen itsenäistymistään jälkihuollon on tarkoitus helpottaa. Nuoren kanssa yhdessä suunnitellaan ja sovitaan, mitä tukitoimia ja palveluita jälkihuolto käytännössä tarkoittaa. Jälkihuoltoa voi esimerkiksi olla se, että tuetaan toimeentuloa, asumista, opiskelua tai työtä. Nuoren asiakassuunnitelmaan kirjataan ylös sovitut asiat. Jälkihuolto päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 21 vuotta. (Lastensuojelu.info 2013 a.)

2.7 Asiakassuunnitelma

Asiakassuunnitelma tulee tehdä lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle, jolle asiakkuus päätty lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen tai kyseessä ole tilapäinen ohjaus ja neuvonta. Asiakassuunnitelma tulee tehdä ja tarkistaa, ellei siihen mitään ilmeistä estettä ole, yhteistyössä lapsen ja huoltajan sekä tarvittaessa lapsen muun laillisen edustajan, vanhemman, muun lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaavan taikka lapselle läheisen henkilön kanssa sekä lapsen huoltoon keskeisesti osallistuvan tahon kanssa. Asiakassuunnitelmaan tulee kirjata ne asiat ja olosuhteet, joihin pyritään vaikuttamaan, lapsen ja hänen perheensä palvelut, tuen

tarve ja muut tukitoimet, joilla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan, sekä arvioitu aika, jonka kuluessa tavoitteet pyritään toteuttamaan. Myös asianomaisten eriävät näkemykset tuen tarpeesta ja palvelujen sekä muiden tukitoimien järjestämisestä tulee kirjata asiakassuunnitelmaan. Asiakassuunnitelma tulee tarkistaa aina tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Tarvittaessa asiakassuunnitelmaa täydennetään erillisellä hoito- ja kasvatussuunnitelmalla. (L 13.4.2007/417.)

Huostaan otettua lasta koskevaan asiakassuunnitelmaan kirjataan lisäksi sijaishuollon tarkoitus ja tavoitteet, erityisen avun ja tuen järjestäminen lapselle, hänen vanhemmilleen, huoltajilleen tai muille lapsen kasvatuksesta ja hoidosta vastaaville henkilöille. Lisäksi myös suunnitelmaan kirjataan, miten toteutetaan lapsen yhteistoiminta ja yhteydenpito lapsen vanhempien ja muiden hänelle läheisten henkilöiden kanssa ja miten otetaan samalla huomioon lapsen edun mukaisella tavalla tavoite perheen jälleen yhdistämisestä. Huostaan otetun lapsen vanhemmille tulee laatia erillinen asiakassuunnitelma koskien vanhemmuuden tukemista, jollei sen laatimista pidetä tarpeettomana. Tarvittaessa suunnitelma tehdään yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon esimerkiksi mielenterveys- ja päihdehuollon kanssa. (L 13.4.2007/417.)

Jälkihuollossa olevaa lasta tai nuorta koskevaan asiakassuunnitelmaan kirjataan jälkihuollon tarkoitus ja tavoitteet sekä erityisen avun ja tuen järjestäminen lapselle tai nuorelle sekä hänen vanhemmilleen, huoltajilleen tai muille hänen kasvatuksesta ja hoidostaan vastaaville henkilöille (L 13.4.2007/417).

2.8 Hoito- ja kasvatussuunnitelma

Lastensuojelulaissa määritellään, että jokaiselle nuorelle tehdään oma henkilökohtainen asiakassuunnitelma. Nuoren asiakassuunnitelmaa täydentää hoito- ja kasvatussuunnitelma, joka tehdään yhdessä sijaishuoltopaikan työntekijöiden ja nuoren sekä hänen vanhempiensa kanssa. Asiakassuunnitelmaan kirjatut tavoitteet konkretisoituvat hoito- ja kasvatussuunnitelmassa arkipäivän tavoitteiksi. Hoito- ja kasvatussuunnitelma myös kuvaa yksityiskohtaisesti sen, miten nuoren tarpeisiin vastataan. Suunnitelmaa tulee päivittää, seurata ja tarkistaa suhteessa huoltosuunnitelmaan ja arjen sujumiseen. (Sosiaaliportti 2012 d.)

2.9 Osallisuus

Kaisa-Elina Hotarin, Mikko Orasen ja Tarja Pösön (2009, 117) mukaan lapsen osallisuudessa on kyse siitä, miten lapsi itse voi olla mukana toteuttamassa, arvioimassa ja määrittämässä sitä työtä, jota hänen oman etunsa turvaamiseksi tehdään. Osallisuus on laajasti ymmärrettynä yhteisöön liittymistä ja kuulumista sekä siihen vaikuttamista. Ihmisen identiteetin kehittymisen kannalta ratkaisevaa on se, että hänellä on mahdollisuus olla osallisena ja mukana asioiden käsittelyssä hänelle itselleen merkittävässä yhteisössä. Osallisuudessa on siis kyse ihmisen yhdestä kehityksen ja kasvun perusedellytyksestä.

Lastensuojelulain neljännen luvun 20 pykälän mukaan lastensuojelua toteuttaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä sekä ne on otettava huomioon lapsen kehitystason ja iän edellyttämällä tavalla. Lapselle tulee selittää riittävästi ja tarpeeksi selkeästi, mistä ollaan päättämässä ja miksi, jotta hän saa ilmaista ja muodostaa oman näkemyksensä asioista. Esimerkiksi käyttäytymistä ja leikkejä havainnoimalla voidaan selvittää pienen lapsen tunteita. Työntekijöiden tulee kertoa isommalle lapselle asiat niin, että lapsi pystyy ymmärtämään ne. (L13.4.2007/417; Lastensuojelu.info 2013 b.)

Lastensuojelulain mukaan 12 vuotta täyttäneellä lapsella on lastensuojelussa puhevalta. Tämä siis tarkoittaa sitä, että lapsen toivomukset ja mielipiteet tulee ottaa huomioon lastensuojelua koskevissa asioissa aivan samalla tavalla kuin aikuistenkin. Päätöksiä tehdessä 12 vuotta täyttänyttä lasta on kuultava virallisesti ja hänellä on myös oikeus tutustua häntä itseään koskeviin asiapapereihin. Hän voi vaatia palveluja, hakea apua ja vastustaa häntä koskevia päätöksiä. Hänelle tulee aina antaa tieto tehdyistä päätöksistä ja mahdollisuudesta valittaa päätöksistä. Kuitenkaan vaikka lapsi saa osallistua häntä itseään koskevien asioiden käsittelyyn, se ei tarkoita sitä, että lapsi itse saisi päättää. Aina aikuisilla on velvollisuus tehdä päätökset, ottaa ja kantaa niistä vastuu. (Lastensuojelu.info 2013 b.)

Lapsen oma mielipide tulee selvittää niin hienovaraisesti, että siitä ei synny haittaa lapsen ja hänen vanhempiensa tai muiden hänen läheisten ihmisten välisille

suhteille. Lasta koskeviin asiakaskirjoihin on kirjattava lapsen mielipiteen selvittämisen tapa ja sen pääasiallinen sisältö. (L13.4.2007/417.)

Kati Saastamoisen (2010, 68) mukaan lapsen mielipide voidaan ainoastaan jättää selvittämättä vain silloin, jos sen selvittäminen vaarantaa lapsen kehitystä tai terveyttä tai silloin, jos se on ilmeisen tarpeeton. Lapsen kehitystä ja terveyttä vaarantavaa on esimerkiksi kun lapsen henkinen tila on sellainen, että mielipiteen selvittäminen rasittaisi häntä kohtuuttomasti tai mielipiteen selvittäminen järkyttäisi häntä. Lapsen psyykkinen suojelu menee tässä mielipiteen selvittämisen edelle. Lapsen mielipiteen selvittäminen voi olla tarpeeton silloin, kun käsiteltävänä on vaatimus tai hakemus joka on selvästi perusteeton. Lapsen huoltajat voivat hyvin lyhyinkin väliajoin hakea uudestaan lapsensa huostassa pidon lopettamista ilman, että olosuhteissa on tapahtunut minkäänlaista muutosta. Tämän kaltaisissa tapauksissa voi hyvinkin olla perusteltua, että lasta ei rasiteta toistuvasti oman mielipiteensä selvittämisellä.

Lasten ja nuorten osallisuutta tarkasteltaessa eri lähteitä apuna käyttäen haluttiin löytää jonkun nuoren omia mielipiteitä siitä, että toteutuuko osallisuus oikeasti nuorten elämässä lastensuojelussa vai onko se vain yhtenä hienona tavoitteena muiden lastensuojelun tavoitteiden joukossa. Yle areenasta löytyi radiohaastattelu, jossa haastatellaan 16-vuotiasta Meri tyttöä, joka on muuttanut sijaisperheeseen. Haastattelussa Meriltä kysytään, että kuunneltiin häntä hänen mielestään tarpeeksi. Vastaukseen hän kertoo, että mielestään häntä kuunneltiin hyvin ja melkein joka asiasta häneltä kysyttiin mielipidettä. On ilo huomata, että osallisuus toteutuu oikeassakin elämässä eikä vain ole yhtenä hienona tavoitteena muiden joukossa. (Lastensuojelun toinen puoli 2012.)

3 LYSTIMÄEN NUORISOKOTI

Espoon kaupungin ylläpitämä Lystimäen nuorisokoti sijaitsee pientaloalueella Espoon Olarissa. Nuorisokodissa työskentelee johtaja, kuusi ohjaajaa kummassakin tiimissä ja vastaava ohjaaja, valvoja-hoitaja, laitosapulainen sekä keittäjä-emäntä. Aikuiset ovat koko ajan läsnä nuorisokodissa. He rakentavat yhdessä nuoren kanssa turvallista ja viihtyisää arkea. Nuorisokodissa jokaisella nuorella on oma huone ja kaksi omaohjaajaa. Omaohjaajan kanssa nuorella on mahdollisuus pohtia tulevaisuuttaan ja elämäntilannettaan. He pitävät myös yhteyttä sosiaalityöntekijään, vanhempiin ja muihin tahoihin. Nuorisokodissa henkilökunta ohjaa ja tukee nuorta itsenäistymisessä, vastuullisessa kasvamisessa ja nuoren omien voimavarojen löytämisessä. Kouluohjaaja auttaa nuoria koulunkäynnissä ja opiskelussa. (Lystimäen nuorisokoti 2012.)

Lystimäen nuorisokodin toiminta-ajatuksena on tukea ja ohjata nuoren kehitystä ja kasvua yksilöllisesti yhteistyössä nuoren oman perheen ja verkoston kanssa. Nuorisokodin keskeisiä toimintaperiaatteita ovat päihteettömyys, väkivallattomuus, arvostava ja ratkaisukeskeinen työote. Nuorisokodin tavoitteena on rakentaa yhdessä nuoren ja tämän perheen kanssa myönteistä muutosta sovittujen tavoitteiden suuntaisesti. (Lystimäen nuorisokoti 2012; Lystimäen nuorisokodin opas 2012.)

Nuorisokodin toiminnan keskeiset arvot ovat suvaitsevaisuus, asiakkaan kunnioittaminen ja ihmisarvo, asiakaslähtöisyys ja tasa-arvo sekä oikeudenmukaisuus. Nuoren yksilöllisessä hoito- ja kasvatussuunnitelmassa asetetut tavoitteet ohjaavat työskentelyä nuorisokodissa. Tavoitteet tarkistetaan aina tarvittaessa tai vähintään kaksi kertaa vuodessa. Nuoren sijoituksen onnistumisen edellytyksenä on se, että nuori noudattaa laitoksen toimintatapoja ja sääntöjä. (Lystimäen nuorisokodin opas 2012.)

Erityisen tärkeää nuorisokodille on yhteistyö ja tapaamiset nuoren vanhempien sekä muun verkoston kanssa. Nuorisokodissa etsitään erilaisia tukimuotoja ja ratkaisuja nuoren yksilöllisiin tarpeisiin kuten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukemiseen, opiskeluun, itsenäistymisen haasteisiin, päihteidenkäytön hallintaan sekä muiden arjen toimintataitojen löytämiseen. Nuorisokodissa

nuori asuu niin kauan kunnes hän voi palata kotiin. Itsenäistyä nuori voi myös omaan elämään. Nuorisokodin asumisharjoittelussa nuorella on mahdollisuus harjoitella asumista ennen täysi-ikäisyyttä ja omaan asuntoon muuttamista. (Lystimäen nuorisokoti 2012.)

Lystimäen nuorisokodin kahdella osastolla on yhteensä 14 paikkaa. Osastot ovat niin sanottuja sekaosastoja eli molemmilla osastoilla on sekä tyttöjä että poikia. Lystimäen nuorisokotiin sijoitetut nuoret ovat huostaan otettuja sekä avohuollon tukitoimen kautta sijoitettuja. Yksinkertaisuudessaan nuoren elämä Lystimäen nuorisokodissa sijoittuu tulo-, elo- ja menovaiheeseen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

3.1 Nuoren tulovaihe Lystimäen nuorisokotiin

Espoo on jaettu kahteen alueeseen, länsi ja itä alueeseen. Länsi alueeseen kuuluu Espoon keskuksen ja Espoonlahden lastensuojelu. Itään kuuluu Leppävaaran ja Matinkylän- Olarin- Tapiolan lastensuojelu. (Lystimäen nuorisokoti 2013 b.)

Kun lapsesta tai perheestä tehdään lastensuojeluilmoitus, sen alueen sosiaalityöntekijä, jossa lapsi tai perhe asuu, ottaa asian hoitaakseen. Sosiaalityöntekijä ensin kartoittaa tilanteen ja lastensuojeluasiakkuuden alkaessa tulee hänen tehdä selvitys lastensuojeluntarpeesta. Jos perheelle tarjotut avohuollon tukitoimet eivät ole riittäviä, sopivia tai mahdollisia, lapsi voidaan sijoittaa aluksi arviointijaksolle esimerkiksi Espoon kaupungin ylläpitämään Poijupuiston vastaanottokotiin. Arviointijakson päättymisen jälkeen arvioidaan voiko lapsi tai nuori palata kotiin vai tarvitaanko tilanteessa jatkosijoitusta. Poijupuiston vastaanottokodista sijoitetaan nuoria esimerkiksi Lystimäen nuorisokotiin. (Lystimäen nuorisokoti 2013 b.)

3.2 Nuoren elämä Lystimäen nuorisokodissa

Ennen Lystimäen nuorisokotiin muuttamista nuori käy tutustumiskäynnillä Lystimäen nuorisokodissa. Yleensä nuoren mukaan tutustumiskäynnille tulee hänen vanhempansa ja nuoren asioista vastaava sosiaalityöntekijä. (Lystimäen nuorisokodin opas 2013.)

Sijoituspäätöksen Lystimäen nuorisokotiin tekee nuoren oma sosiaalityöntekijä. Nuoren muutettua Lystimäen nuorisokotiin pidetään tuloneuvottelu. Tuloneuvottelussa sovitaan tavoitteet Lystimäen nuorisokodissa asumiselle. Tavoitteet kirjataan nuoren hoito- ja kasvatussuunnitelmaan. Myöhemmin näitä tehtyjä tavoitteita seurataan ja tarkistetaan säännöllisin väliajoin neuvotteluissa. Nuoren lisäksi neuvotteluihin osallistuvat nuoren huoltajat, Lystimäen nuorisokodin ohjaajat ja sosiaalityöntekijä sekä tarpeen vaatiessa myös muita nuoren elämään kuuluvia ihmisiä. Nuorella itsellään on suuri merkitys suunnitelman onnistumisessa. (Lystimäen nuorisokodin opas 2013.)

Nuoren muutettua Lystimäen nuorisokotiin hänelle on varattu viikon tutustumisjakso. Sen aikana nuori voi tutustua muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin ja ohjaajiin sekä nuorisokodin sääntöihin ja tapoihin. (Lystimäen nuorisokodin opas 2013.)

Nuoren muutettua Lystimäen nuorisokotiin hänen asioitaan hoitava sosiaalityöntekijä vaihtuu. Uusi sosiaalityöntekijä nuorelle tulee laitoshoidon sosiaalityön kautta. Nuoren sosiaalityöntekijä vaihtuu, koska hänen asuessaan nuorisokodissa hän on sijoitettuna laitokseen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

Lystimäen nuorisokodissa eletään säännöllisen vuorokausirytmien mukaan. Nuorille on tarjolla aamupala, lounas ja päivällinen sekä iltapala. Tarpeen mukaan ohjaaja herättää nuoret kouluun tai töihin. Nuoren asuessa Lystimäen nuorisokodissa tavoitteena on, että nuori kävisi samaa koulua, jota hän kävi ennen nuorisokotiin muuttamista. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a; Lystimäen nuorisokoti 2013 c.)

Nuorilla on Lystimäen nuorisokodissa asuessaan kotiintuloajat. 14-vuotiailla ja sen alle olevilla nuorilla kotiintuloaika on arkisin kello 20.00 ja viikonloppuisin kello 21.00. 15-vuotiailla kotiintuloaika arkisin on kello 21.00 ja viikonloppuisin kello 22.00. 16-vuotiailla kotiintuloaika arkisin on kello 21.45 ja viikonloppuisin kello 23.00. 17–18-vuotiailla kotiintuloaika on arkisin kello 21.45 ja viikonloppuisin kello 24.00. Nuorilla on myös nukkumaanmenoajat. 14–16-vuotiaiden ja yli 16-vuotiaiden arkisin tulisi mennä iltatoimille kello 21.45 ja nukkumaan tulisi mennä kello 22.00. Viikonloppuisin nukkumaanmenoaika on 14–16-vuotiailla ja

yli 16-vuotiailla kello 24.00. (Lystimäen nuorisokoti 2013 c; Lystimäen nuorisokoti 2013 d.)

Nuori saa kutsua kavereitaan kylään nuorisokotiin. Vierailuajat ovat arkisin kello 17–20 välisenä aikana ja viikonloppuisin kello 14–21 välisenä aikana. Nuoren kavereiden tulee nuorisokodissa vieraillessaan noudattaa Lystimäen nuorisokodin tapoja ja sääntöjä. Myös nuoren vanhemmat ovat tervetulleita vierailemaan nuorisokotiin. Nuori voi myös mennä kylään yli yön kestävällekin vierailulle esimerkiksi kaverinsa tai vanhempinsa luokse. Yöpoissaoloista tulee aina sopia etukäteen aikuisten kesken. (Lystimäen nuorisokoti 2013 d; Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

Nuoret saavat nuorisokodissa asuessaan viikkorahaa 11 euroa. Viikkorahan saa muut paitsi työssäkäyvät ja opintotukea saavat nuoret. Huoneen siivoamisen ja ohjaajan tarkistamisen jälkeen nuori voi kuitata viikkorahan ohjaajien toimistosta sunnuntai kello 12 - tiistai kello 21 välisenä aikana. Viikkorahan lisäksi voi saada lisätienestiä plussista. Työssäkäyvillä ja opintotukea saavilla nuorilla on mahdollisuus saada plussia ja siitä kertyvää tienestiä. Plussan voi saada viikon aikana hyvin hoidetusta koulun käynnistä, opiskelusta tai työssä käynnistä sekä hyvästä käyttäytymisestä Lystimäen nuorisokodissa. Nuori voi saada päivän aikana kaksi plussaa esimerkiksi maanantaipäivä + ja maanantai- tiistaiyö +. Viikon ajalta plussat lasketaan yhteen ja viikkorahan lisäksi voi saada suurimmillaan 4,20 euroa. (Lystimäen nuorisokoti 2013 d; Lystimäen nuorisokoti 2013 c.)

Hyvin menneestä kokeesta nuoret voivat saada koekannustusrahaa. Peruskoululaiset saavat numerosta 7- - 8- kaksi euroa, numerosta 8-9½ neljä euroa ja numerosta 10- viisi euroa. Lukiolaiset voivat saada numerosta 5-6 kaksi euroa, numerosta 7-8 neljä euroa ja numerosta 9-10 viisi euroa. Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat voivat saada numerosta 1 kaksi euroa, numerosta 2 neljä euroa ja numerosta 3 viisi euroa. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

Vaaterahaa saavat muut paitsi työssäkäyvät ja opintotukea saavat nuoret. Vaateraha on suuruudeltaan 50 euroa kuukaudessa ja se on käytettävissä joka kuun 15. päivästä lähtien. Yleensä nuori käy ostoksilla omaohjaajansa kanssa. Kaikille nuo-

rille ladataan bussimatkoja varten matkakortille Espoon sisäistä matka-aikaa ja yksi edestakainen seutumatka viikossa. Muista matkoista sovitaan erikseen. Nuoret saavat yhden elokuvalipun kerran kuukaudessa. Lystimäen nuorisokoti maksaa koululaisten kaikki lääkekulut ja työssäkäyville ostetaan reseptilääkkeet. (Lystimäen nuorisokoti 2013 d; Lystimäen nuorisokoti 2013 d.)

Mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan Lystimäen nuorisokoti pyrkii tarjoamaan tilaisuuksia. Nuorisokodin pihapiirissä on kuntosali, jossa nuori voi kuntoilla ohjaajan valvonnassa. Lystimäen nuorisokoti tukee mahdollisuuksien mukaan talon ulkopuolisia harrastuksia paitsi taistelulajiharrastuksia. Nuorisokoti tekee kesällä yleensä noin viikon mittaisen retken johonkin päin Suomea. Espoon lastensuojelulaitosten yhteinen kesämökki Villa10 on Lystimäen nuorisokodin käytettävissä aina silloin tällöin. (Lystimäen nuorisokoti 2013 c.)

Nuortenkokouksissa nuorilla on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon koskien nuorisokotia ja sen toimintaa. Lystimäen nuorisokodissa järjestetään koko nuorisokodin nuortenpalavereja sekä osastojen omia nuorten palavereja. Koko nuorisokodin palavereja pidetään noin kerran kuukaudessa ja osastojen omia nuorten palavereja pidetään joka toinen viikko. (Lystimäen nuorisokoti 2013 c; Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

Lystimäen nuorisokodin vuorossa oleva ohjaaja kirjoittaa tietokoneelle asiakas- ja potilastietojärjestelmä Efficaan päivittäisraportit nuorista. Nuoren omaohjaaja kirjaa Efficaan kuukausiraportit. Kouluohjaaja kirjaa Efficaan koulua koskevat neuvottelu- ja palaverimuistiot. Sosiaalityöntekijä ja/tai nuoren omaohjaaja kirjaa Efficaan hoito ja kasvatussuunnitelman tarkistukset ja – muistiot. (Lystimäen nuorisokoti 2013 e.)

3.3 Nuoren lähtö Lystimäen nuorisokodista

Hoidon päättymistä tulee alkaa valmistella hyvissä ajoin. Tavoitteena valmistelutyössä on auttaa nuorta valmistautumaan edessä olevaan muutokseen ja tukea sen onnistumista. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

Huoltosuunnitelmanneuvottelussa sovitaan hoidon päättämisestä Lystimäen nuorisokodissa, lähtöneuvottelusta ja – ajankohdasta. Huoltosuunnitelmanneuvotteluun osallistuu nuori, hänen perheensä, nuoren sosiaalityöntekijä ja omaohjaaja sekä tarpeen mukaan Lystimäen nuorisokodin muuta henkilökuntaa. Hoidon päättyessä nuori useimmiten siirtyy asumaan itsenäisesti harjoittelu-, tuki- tai muuhun vuokra-/ omistusasuntoon tai palaa omaan kotiin. Nuori voi myös siirtyä asumaan ammatilliseen perhekotiin, ulkopuoliseen hoitopaikkaan tai laitokseen tai siirtyä omaan laitokseen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

Lähtö- ja/ tai siirtoneuvotteluun osallistuu nuori, hänen perheensä, nuoren sosiaalityöntekijä, omaohjaaja sekä tarpeen mukaan Lystimäen nuorisokodin muuta henkilökuntaa, asiakasohjaus- eli ASO-ryhmä ja jälkihuoltotyöryhmä (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

Nuoren asuessa Lystimäen nuorisokodin omassa harjoitteluasunnossa hän saa tarvitsemansa ohjauksen ja tuen Lystimäen nuorisokodin työntekijöiltä ja on edelleen kirjoilla Lystimäen nuorisokodissa. Tukiasunnossa asuessaan nuori saa tukea jälkihuollon työntekijöiltä ja/tai naapuritukiperheeltä. Omistus- tai vuokra-asunnossa asuessaan nuori saa tukea omalta sosiaaliselta verkostoltaan. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

Useimmiten nuoren kotiin palaaminen tapahtuu koekotiutuksen kautta. Hoito, tuki ja kasvatus tulevat koekotiutuksen aikana nuoren vanhemmilta, Lystimäen nuorisokodin työntekijöiltä ja sosiaalityöntekijöiltä sovitun työnjaon mukaisesti. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

Nuoren siirtyessä ammatilliseen perhekotiin, ulkopuoliseen hoitopaikkaan tai – laitokseen, kasvatus, hoito ja tuki tulevat jatkossa kyseisen paikan työntekijöiltä. Kyseisen nuoren kanssa Lystimäen nuorisokodin työntekijät jatkavat työskentelyä, mikäli nuoren on tarkoitus palata hoito- tai muuta sellaisen jakson jälkeen Lystimäen nuorisokotiin. Lystimäen nuorisokodista omaan laitokseen siirtyvä nuori saa jatkossa tarvitsemansa kasvatuksen, hoidon ja tuen kyseisestä laitoksesta. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

3.3.1 Dokumentointi hoidon päättyessä Lystimäen nuorisokodissa

Sosiaalityöntekijä kirjaa Efficaan huoltosuunnitelman ja sijaishuollon muutospäätöksen ja/tai huostassapidon lakkauttamisen. Lystimäen nuorisokodissa vuorossa oleva työntekijä kirjaa Efficaan päivittäisraportit nuoren lähtöpäivään asti. Sosiaalityöntekijä ja/tai omaohjaaja kirjaa Efficaan lähtö- ja/ tai siirtoneuvottelumuistion. Sosiaalityöntekijä laatii jälkihuoltosuunnitelman yhteistyössä asianosaisten kanssa. Hän myös kirjaa sen Efficaan. Asunnon saamista varten sosiaalityöntekijä kirjoittaa puollon. Nuori, tarvittaessa omaohjaajan ohjauksessa ja tuella laatii ja toimittaa asuntohakemuksen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 f.)

3.3.2 Palaute Lystimäen nuorisokodista

Nuoren lähdettyä Lystimäen nuorisokodista häneltä itseltään, hänen huoltajiltaan ja sosiaalityöntekijältä pyydetään palautetta palautelomakkeen avulla. Palautekyselyn vastaukset antavat tärkeää ja merkittävää tietoa Lystimäen nuorisokodin henkilökunnalle ja he voivat palautteen pohjalta mahdollisesti kehittää toimintaansa. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

Nuorelta palautelomakkeessa kysytään muun muassa millaiseksi hän koki saamansa kohtelun, otettiinko hänen mielipiteensä huomioon asioita suunniteltaessa ja mitkä olivat hänen mielestään perheen tukemiseen ja nuorisokoti sijoitukseen johtaneet syyt. Nuorelta kysytään myös saiko hän mielestään juuri hänelle sopivaa apua, oliko nuorisokodissa asumisesta hyötyä hänelle ja pystyikö hän puhumaan asioistaan ohjaajien kanssa. Nuorelta kysytään myös onko hänen mielestään häntä tuettu tarpeeksi suhteessa perheeseensä, mitä muutoksia hän huomasi suhteessa vanhempiinsa ja itsessään ja myös miten muut nuorisokodin nuoret suhtautuivat häneen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 g.)

Huoltajilta palautelomakkeessa kysytään muun muassa millaiseksi hän koki saamansa kohtelun, otettiinko hänen mielipiteensä huomioon nuoren asioita suunniteltaessa ja mitkä olivat hänen mielestään nuorisokotiin sijoittamisen syyt. Huoltajalta kysytään myös saiko hän mielestään juuri hänelle sopivaa apua ja oliko hä-

nen mielestään työskentelystä hyötyä heidän perheensä tulevaisuutta ajatellen. (Lystimäen nuorisokoti 2013 h.)

Sosiaalityöntekijältä palautelomakkeessa kysytään muun muassa millaiseksi hän koki saamansa kohtelun, miten nuorisokotiin sijoitettu nuori on saanut huolto-suunnitelmassa määriteltyä hoitoa ja saiko perhe hänen mielestään sitä tukea, jota hän arvioi heidän tarvitsevan. Sosiaalityöntekijältä kysytään myös onko hänen mielestään perheen tilanne muuttunut sinä aikana, jolloin nuori on ollut laitokses- sa ja onko hänen mielestään sijoituksesta ollut hyötyä nuoren tulevaisuutta ajatel- len. Yksikään sosiaalityöntekijä ei ole palauttanut heille lähetettyä palautekyselyä. Tämä johtuu oletettavasti heidän suuresta työ- ja asiakasmäärästään. (Lystimäen nuorisokoti 2013 i; Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

3.4 Koko nuorisokodin yhteinen kehittämispäivä

Lystimäen nuorisokodin historian ensimmäinen koko nuorisokodin yhteinen ke- hittämisspäivä pidettiin nuorten hiihtolomaviikolla helmikuussa 2012. Toinen koko nuorisokodin yhteinen kehittämispäivä pidettiin nuorten hiihtolomaviikolla 18. helmikuuta 2013. Koko nuorisokodin yhteiset kehittämispäivät lisäävät nuorten osallisuutta ja yhteisön toiminnan asiakaslähtöisyyttä. Niissä myös harjoiteltiin osallisuuden ja yhteisöllisyyden pelisääntöjä. (Lystimäen nuorisokoti 2013 a.)

18.2.2013 olleessa nuorisokodin yhteisessä kehittämispäivässä oli mukana 10 nuorta, viisi per osasto. Kehittämispäivässä nuorisokodin työntekijöitä oli mukana 12 kappaletta. Työnkehittäjä Petri Hurskainen oli vetämässä toimintaa. 18.2.2013 olleen koko nuorisokodin yhteisen kehittämispäivän tehtävän antona oli tarkastel- la A- ja B-osastot omissa ryhmissään. Nuorten tuli listata nuorisokodin hyvien asioiden niin sanottu Top5, heidän tuli myös miettiä mitä kehitettäviä asioita nuo- risokodissa on ja miten niistä saisi yhteistyössä toimivamman. Työntekijöiden tuli miettiä mistä he voisivat kiittää nuoria ja mitä kehitettävää kunkin osaston nuoril- la on. (Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

A-osaston nuorten niin sanottu Top5-lista nuorisokodin hyvistä asioista:

1. Melko vapaat säännöt

2. Hyvä yhteishenki
3. Tuetut kotilomat
  - Keskustelua käytiin siitä, että vanhemmat ovat nuorille tärkeitä ja ohjaajat haluavat tukea nuorten suhteita vanhempiinsa
4. Hyvät hygieniatarvikkeet
5. Viikonlopun ja lomien aikaiset viihdemahdollisuudet esimerkiksi videoiden vuokraus

(Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

Nuorten palaute. A-osaston nuorten mielestä kehitettäviä asioita oli muun muassa se, että ohjaajien tulisi ottaa rennommin, ohjaajien välinen tiedonkulku ja asioiden tiedotus nuorille tulisi olla parempaa ja kontaktilajeja pitäisi myös tukea. He toivoivat myös, että olisi enemmän osaston yhteistä toimintaa sekä A- että B-osaston yhteistä toimintaa. He myös toivoivat, että nuorilla olisi myöhemmät nukku-
maanmenoajat. He myös haluaisivat työntekijöiden työvuorot esille, niin tietäisi esimerkiksi, koska nuoren omaohjaaja on tulossa työvuoroon seuraavan kerran. (Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

Ohjaajien palaute. A-osaston ohjaajien mielestä he voivat kiittää osastonsa nuoria muun muassa kohteliaisuudesta ja koulunkäynnistä. Ohjaajien mielestä he voivat myös kiittää osastonsa nuoria siisteydestä, toisen huomioonottamisesta ja yhteistyön toimivuudesta. A-osaston ohjaajien mielestä osastonsa nuorilla olisi kehitettävää muun muassa siinä, että heidän tulisi aina ilmoittaa ohjaajille, kun he lähtevät/ palaavat. Pientä viilaamista ohjaajien mielestä osastonsa nuorilla olisi vielä iltatoimissa ja muissa vastaavissa aikatauluissa. A-osaston ohjaajien mielestä osastonsa nuorilla olisi myös kehitettävää asioiden esittämisessä. Heidän tulisi muistaa se, että aina asioista kannattaa keskustella. (Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

B-osaston nuorten niin sanottu Top5-lista nuorisokodin hyvistä asioista:

1. Välitetty ja turvallinen olo
2. Suurin osa ohjaajista todella ihania

3. Nuorilla on paljon vapauksia, mutta myös rajoja
4. Osastokeittiön remontti
5. Ilmapiiri ohjaajien ja nuorten keskuudessa

(Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

Nuorten palaute. B-osaston nuorten mielestä kehitettäviä asioita oli muun muassa kotiintulo- ja nukkumaanmenoajat ja tiedonkulku talossa. He ehdottivat, että talon yhteistä toimintaa voisi olla esimerkiksi kuukausittain ja he toivoivat myös sitä, jos jotain negatiivista tapahtuu, riittää että yksi ohjaaja juttelee nuoren kanssa asiasta. (Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

Ohjaajien palaute. B-osaston ohjaajien mielestä he voivat kiittää osastonsa nuoria muun muassa koulunkäynnistä, kotiintulo- ja nukkumaanmenoaikojen noudattamisesta ja ilmoittamisesta esimerkiksi myöhästymisestä. B-osaston ohjaajien mielestä he voivat kiittää osastonsa nuoria myös avoimuudesta ja rehellisyydestä sekä aktiivisesta osallistumisesta nuorisokodin toimintaan. B-osaston ohjaajien mielestä osastonsa nuorilla olisi kehitettävää muun muassa siinä, että heidän tulisi paremmin kunnioittaa nuorisokodin omaisuutta ja antaa jokaiselle mahdollisuuden muodostaa omat mielipiteet nuorista ja ohjaajista. B-osaston ohjaajien mielestä osastonsa nuorilla olisi myös kehitettävää omista asioistaan huolehtimisessa. (Lystimäen nuorisokoti 2013 j.)

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimus toteutettiin Lystimäen nuorisokodissa asuville nuorille tehdyn palautekyselyn avulla, jonka nuoret täyttivät Lystimäen nuorisokodissa 12.12.2012. Nuoret vastasivat siihen nimettömästi. Tutkimukseen osallistui yhteensä seitsemän vastaajaa. Palautekyselyssä heiltä kysyttiin yhteensä 32 kysymystä (Liite 1). Palautekysely on jaettu seitsemään osa-alueeseen, jotka ovat taustatiedot, henkilökunnan kohtaaminen, miten henkilökunta kohtelee sinua nykyään, henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä, oma elämäntilanteesi, osallisuuden tunne ja arjen sujuminen nuorisokodissa.

4.1 Taustatiedot

Taustatiedot osa-alueessa vastaajilta kysyttiin heidän sukupuoltaan ja ikäänsä.

Vastaajien sukupuoli ja ikä

sukupuoli	ikä
nainen	14
nainen	17
nainen	15
nainen	18
mies	15
mies	17
mies	17

Kuvio 2. Vastaajien sukupuoli ja ikä.

Vastaajista neljä oli naisia ja kolme oli miehiä. Kuvio 2 kuvaa vastaajien ikien moodia, joka on 17.

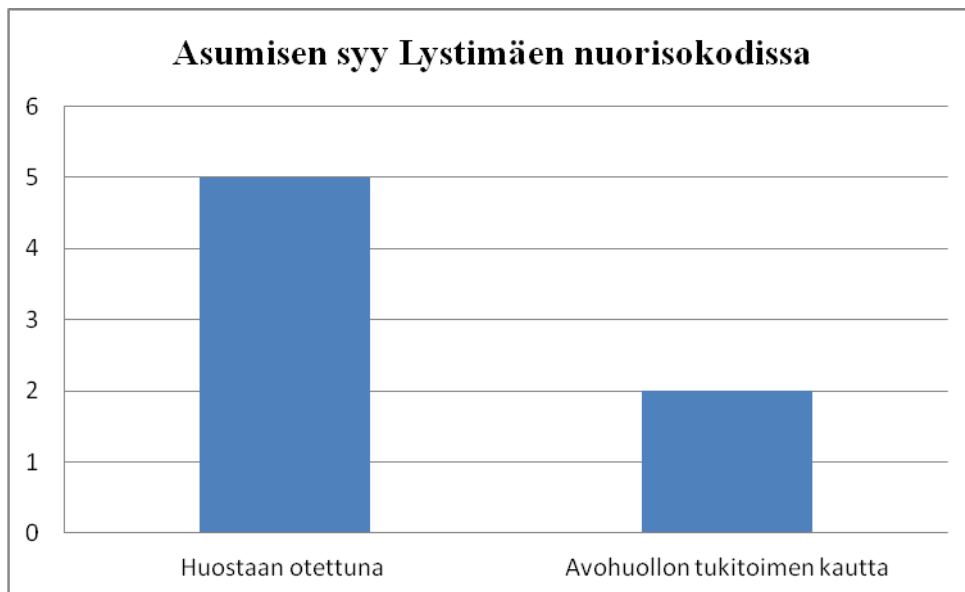
4.2 Henkilökunnan kohtaaminen

Henkilökunnan kohtaaminen osa-alueessa vastaajilta kysyttiin sitä, asuvatko he Lystimäen nuorisokodissa huostaan otettuna vai avoimuksen tukitoimen kautta ja kuinka kauan he ovat asuneet Lystimäen nuorisokodissa. Heiltä myös kysyttiin sitä, oliko heillä heidän tullessaan nuorisokotiin jotain ennakkokäsityksiä ja mit-

kä heidän tunnelmat olivat silloin. Heiltä kysyttiin myös sitä miten henkilökunta otti heidät silloin vastaan.

4.2.1 Asumisen syy Lystimäen nuorisokodissa

Kuvio 3 kuvaa sitä, ovatko vastaajat nuorisokodissa huostaan otettuna vai avo-
huollon tukitoimen kautta.

Kuvio 3. Ovatko vastaajat nuorisokodissa huostaan otettuna vai avohuollon tukitoimen kautta?

Vastaajista viisi on nuorisokodissa huostaan otettuna ja taas kaksi vastaajaa on nuorisokodissa avohuollon tukitoimen kautta.

4.2.2 Asumisen aika

Kysymyksenä asumisen ajasta vastaajista kaksi oli asunut nuorisokodissa vuosi ja viisi kuukautta. Kaksi vastaajaa oli asunut nuorisokodissa 11 kuukautta. Yksi vastaaja oli asunut nuorisokodissa vuosi ja neljä kuukautta. Yksi vastaaja oli asunut nuorisokodissa viisi kuukautta. Yksi vastaaja oli asunut nuorisokodissa kaksi kuukautta.

4.2.3 Ennakkokäsitykset nuorisokodista

Kysymyksenä ennakkokäsityksistä nuorisokodista kolmella vastaajalla oli ennakkokäsityksiä heidän tullessaan nuorisokotiin. Kyllä-vastauksen antaneet ajattelivat nuorisokodissa olevan paljon sääntöjä ja he myös ajattelivat nuorisokodin ohjaajien olevan tiukkoja. Kahdella vastaajalla ei ollut ennakkokäsityksiä heidän tullessaan nuorisokotiin. Yksi vastaaja mietti vastauksessaan sitä, että hänen ennakkokäsityksensä mukaan nuorisokoti on peruslaitos ja hän myös mietti sitä, että pitäisikö hänellä olla jokin muukin ennakkokäsitys. Yksi vastaaja ei vastannut hänelle esitettyyn kysymykseen.

4.2.4 Saapuminen nuorisokotiin

Vastaajilta kysyttiin miten he kokivat saapumisen nuorisokotiin. Kahden vastaajan mielestä heidän mielialansa olivat silloin ihan hyvät. Kahden vastaajan ajatukset ja mielialat olivat silloin vihaisia ja pettyneitä. Yksi vastaaja ei vastannut hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan tunnelma oli ollut haikea. Yksi vastaaja taas odotti uusia tuulia elämäänsä ja saavansa valmennusta kohti itsenäistä elämäänsä.

4.2.5 Henkilökunnan vastaanotto tullessa

Kysymyksenä henkilökunnan vastaanotosta neljän vastaajan mielestä heidät otettiin silloin vastaan hyvin. Yksi vastaaja ei muista sitä miten hänet otettiin vastaan. Yksi vastaaja ei vastannut hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä hänet otettiin vastaan ihan kelvollisesti.

4.3 Miten henkilökunta kohtelee sinua nykyään?

Henkilökunnan nykyisestä kohtelusta, vastaajilta kysyttiin, mitä he haluaisivat lisää, mikä toimii ja mitä voisi olla vähemmän heidän mielestään henkilökunnan kohtelussa heitä kohtaan.

4.3.1 Mitä lisäisit henkilökunnan kohtelussa?

Kysymyksenä mitä he haluaisivat lisää siihen miten henkilökunta kohtelee heitä nykyisin, kolme vastaajaa oli tyytyväinen nykyiseen tilanteeseen eli heille ei tullut mieleen mitä he haluaisivat lisää ja yksi heistä mainitsi sen, että ohjaajat kohtelevat häntä hyvin. Kaksi vastaajaa haluaisi, että ohjaajat järjestäisivät heille enemmän toimintaa. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja haluaisi rahallista tukea harrastuksiin ja ohjaajien tulisi ymmärtää se, että samoja asioita ei tarvitse toistella jatkuvasti, eikä mitättömiin virheisiin pidä tarttua. Hän myös toivoi, että ohjaajat olisivat positiivisempia nuoria kohtaan.

4.3.2 Mikä toimii henkilökunnan kohtelussa?

Kysymyksenä mikä toimii henkilökunnan kohtelussa heitä kohtaan, kolmen vastaajan mielestä nuorten ja ohjaajien välinen suhde toimii hyvin ja yksi heistä korosti, että vuorovaikutus ja kommunikointi toimii hyvin suurimman osan ohjaajien kanssa. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen ja yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja vastasi, että sovituisia asioista pidetään kiinni. Yksi vastaaja mainitsi, että kirjanpitäjä/rahastonhoitaja pitää tarkkaan huolta budjetista ja tiedottaa hyvin nopeasti rahamäärien muutoksista.

4.3.3 Mitä vähentäisit henkilökunnan kohtelussa?

Kysymyksenä mitä voisi olla vähemmän henkilökunnan kohtelussa heitä kohtaan, kahden vastaajan mielestä tulisi olla vähemmän turhia sääntöjä ja rajoituksia. Yksi vastaaja haluaisi sitä, että nuorten asioihin puututtaisiin vähemmän ja yhden mielestä negatiivisiin asioihin tulisi vähemmän tarrautua. Yksi vastaaja haluaisi, että vähemmän käsiteltäisiin asioita joita on jo aiemmin käsitelty. Yksi vastaaja haluaisi, että olisi vähemmän negatiivisia ohjaajia ja yhdelle vastaajalle ei tullut mieleen mitä voisi olla vähemmän.

4.4 Henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä

Henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä osa-alueessa vastaajilta kysyttiin sitä, että saavatko he mielestään henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäynnissä. Heiltä myös kysyttiin sitä, mitä he haluaisivat lisää, mikä toimii ja mitä voisi olla vähemmän henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen.

4.4.1 Henkilökunnan apu ja tuki koulunkäynnissä

Kuvio 4 kuvaa vastaajien mielipidettä siitä, että saavatko he mielestään henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä.

Kuvio 4. Vastaajien mielipide siitä, että saavatko he mielestään henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä.

Kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että he saavat henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä kun taas yhden mielestä hän ei saa henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä.

4.4.2 Mitä lisäksi henkilökunnan antamaan apuun ja tukeen koulunkäyntiin liittyen?

Kysymyksenä siitä, mitä he haluaisivat lisää henkilökunnan antamaan apuun ja tukeen koulunkäyntiin liittyen, kolme vastaajaa ei vastannut mitään heille esitet-

tyyn kysymykseen. Kaksi vastaajaa haluaisi, että heille järjestettäisiin koulukyytejä. Toinen heistä halusi myös yhden vastaajan lisäksi koulu- ja koekannustusrahan määrän lisäämistä. Yksi vastaaja koki, että hän ei haluaisi mitään lisää eli tällä hetkellä hänen saamansa tuen ja avun hän koki riittävän hyväksi.

4.4.3 Mikä toimii henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen?

Kysymyksenä siitä, mikä vastaajien mielestä toimii henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Kysymykseen vastanneiden mielestä henkilökunta kannustaa nuoria, antaa heille palautetta, muistuttaa tulevista kokeista ja antaa koulukannustusrahaa.

4.4.4 Mitä vähentäisit henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen?

Kysymyksenä siitä, mitä vastaajien mielestä tulisi olla vähemmän henkilökunnan antamassa avussa ja tuessa koulunkäyntiin liittyen, kolme vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä tulisi olla vähemmän palaverreja koulunkäyntiin liittyen. Yhden vastaajan mielestä tulisi olla vähemmän paapomista. Yhden vastaajan mielestä henkilökunnan tulisi vähemmän painostaa, valittaa ja kysellä koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Yhden vastaajan mielestä mitään ei tulisi olla vähemmän ja hän oikein mainitsi, että henkilökunnan antama tuki ja apu nuorten koulunkäyntiin on oikein mallikasta toimintaa.

4.5 Oma elämäntilanteesi

Oma elämäntilanteesi-osa-alueessa vastaajilta kysyttiin sitä, miten he itse ovat edistäneet omaa tilannettaan ja hyvinvointiaan ja sitä, miten he itse edistävät yhteistyötä aikuisten kanssa. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mitä muutoksia he ovat huomanneet omassa käytöksessään nuorisokotiin tulon jälkeen ja mikä heistä on ollut helppoa/vaikeaa heidän asuessaan nuorisokodissa.

4.5.1 Oman tilanteen ja hyvinvoinnin edistäminen

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat ovat itse edistäneet omaa tilannettaan ja hyvinvointiaan, kolme vastaajaa mainitsi, että he ovat panostaneet kouluun enemmän ja yksi heistä myös mainitsi vähentäneensä alkoholin juomista. Kaksi vastaajaa koki, että he eivät ole mitenkään edistäneet omaa tilannettaan ja hyvinvointiaan. Yksi vastaaja ei tuntenut itseään niin hermostuneeksi koko aikaa ja yksi vastaaja taas kirjoitti runoja ja lauluja ja soitti musiikkia aina välillä.

4.5.2 Yhteistyön edistäminen aikuisen kanssa

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat itse edistävät yhteistyötä aikuisen kanssa, neljä vastaajaa vastasi, että he edistävät yhteistyötä aikuisen kanssa keskustelemalla heidän kanssaan ja yksi heistä mainitsi, että hän kertoo aikuiselle itse asioistaan niin hyvistä kuin huonoistakin. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja kertoi edistävänsä yhteistyötä aikuisen kanssa olemalla mukava ja yrittämällä käyttäytyä hyvin.

4.5.3 Mitä muutoksia omassa käytöksessä nuorisokotiin tulon jälkeen?

Kysymyksenä siitä, mitä muutoksia vastaajat ovat huomanneet omassa käytöksessään nuorisokotiin tulon jälkeen, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja vastasi, että hän itse ei ole huomannut muutosta käytöksessään, mutta muut sanovat sen parantuneen. Yhden vastaajan itseluottamus oli parantunut. Yksi vastaaja on nykyään avoimempi ja hän myös osaa paremmin puhua ja ilmaista tunteitaan. Yksi vastaaja ei ole nuorisokodissa asuessaan raivostunut enää niin usein kuin kotona asuessaan. Yksi vastaaja on alkanut tarkkailla lintujen käytöstä eri vuodenaikoina esimerkiksi niiden pesänrakennusta. Hän on myös alkanut pohtia suuria filosofisia kysymyksiä ja lukemaan kuuluisien filosofien teorioita ja aatteita.

4.5.4 Mikä on ollut helppoa/vaikeaa?

Kysymyksenä siitä, mikä vastaajien mielestä on ollut helppoa/vaikeaa heidän asuessaan nuorisokodissa, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysy-

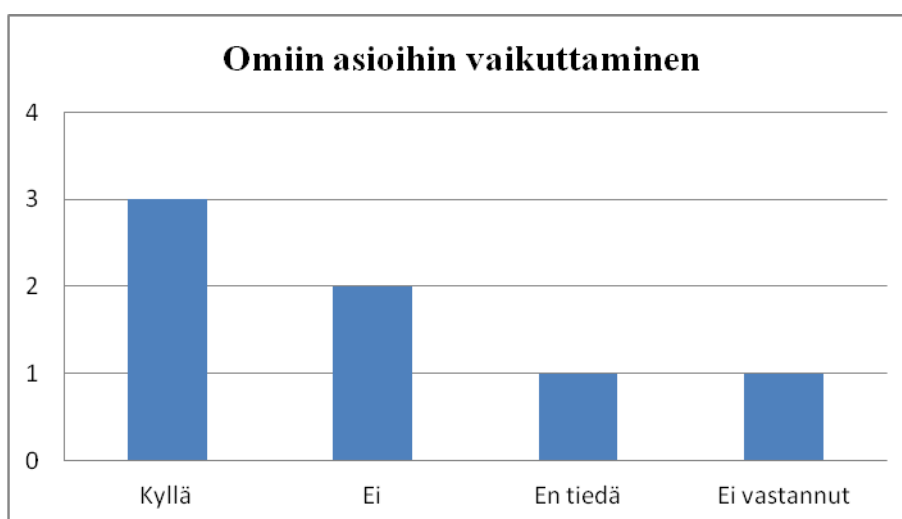
mykseen. Yhden vastaajan mielestä koulu on ollut vaikeaa. Yhden vastaajan mielestä helppoa on ollut laiskotteleminen kun taas vaikeaa on ollut koulunkäynti ja uusien käytäntöjen opettelu. Yhden vastaajan mielestä helppoa on oma rauha ja asuminen itsenäistymisasunnossa, kun taas vaikeaa on ollut se, kun muiden nuorten kanssa tulee erimielisyyksiä ja niitä ei saada sovittua. Yhden vastaajan mielestä helppoa on ollut tulla toimeen muiden nuorisokodissa asuvien nuorten kanssa. Yhden vastaajan mielestä helppoa on ollut löytää lintulajeja, koska niitä pesii lähitöillä, kun taas vaikeaa on ollut jäädä kipeänä pois koulusta, sillä motivaatio on niin suuri.

4.6 Osallisuuden tunne

Osallisuuden tunne -osa-alueessa vastaajilta kysyttiin sitä, millä tavoin he kokevat sen, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa, osaston asioihin ja koko nuorisokodin asioihin. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, miten he mielestään pystyvät puhumaan omista asioistaan ohjaajien kanssa ja onko se heidän mielestään helppoa vai vaikeaa. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mikä kertoo heille, että heitä arvostetaan juuri sellaisena kuin he ovat ja mikä on ollut heille ohjaajien merkitys heidän tämänhetkisessä elämäntilanteessaan.

4.6.1 Omiin asioihin vaikuttaminen

Kuvio 5 kuvaa vastaajien kokemusta siitä, miten he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan.

Kuvio 5. Vastaajien kokemus siitä, miten he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan.

Vastaajista kolme koki, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan. Vastaajista kaksi kokivat, että he eivät voi vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen ja yksi vastaaja jätti vastaamatta hänelle esitettyyn kysymykseen.

Vastaajista kyllä-vastauksen vastanneet kokivat sen, että he saavat päättää omista asioistaan asuessaan nuorisokodissa.

Vastauksista huomaa sen, että nuoren oma käytös vaikuttaa siihen miten he kokevat sen, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan.

”Omista asioistani saan päättää paljon itse. Sain jo kun tulin. Tämä johtui siitä, että osasin jo huolehtia itsestäni ja tarpeistani.”

Vastauksista huomaa myös sen, että nuorilta kysytään mielipidettä heitä koskevista asioista ja lopullisen päätöksen asioihinsa he saavat tehdä itse.

”Koen, että minä saan tehdä lopullisen päätöksen asioistani.”

Vastaajista ei vastauksen antaneet kokivat sen, että he eivät voi vaikuttaa omiin asioihinsa asuessaan nuorisokodissa.

Vastauksista huomaa sen, että nuorisokodin ohjaajat vaikuttavat nuoren kokemukseen siitä miten hän kokee saavansa vaikuttaa omiin asioihinsa nuorisokodissa asuessaan.

”En voi, koska ohjaajat päättävät kaiken.”

4.6.2 Osaston asioihin vaikuttaminen

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat kokivat sen, miten he mielestään voivat vaikuttaa osaston asioihin, kahden vastaajan mielestä he eivät voi vaikuttaa osaston asioihin. Kahden vastaajan mielestä vähän voi vaikuttaa osaston asioihin. Toisen vastaajan mielestä se ei enää haittaa häntä, koska hän ei enää asu osastolla

ja toinen vastaaja vastasi, että nuorten palavereissa hän tulee kuulluksi, mutta kuitenkin kokee sen, että melko vähän hän kuitenkin voi vaikuttaa osaston asioihin. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä oman mielipiteensä voi kertoa, mutta ne usein tyrmätään.

4.6.3 Koko nuorisokodin asioihin vaikuttaminen

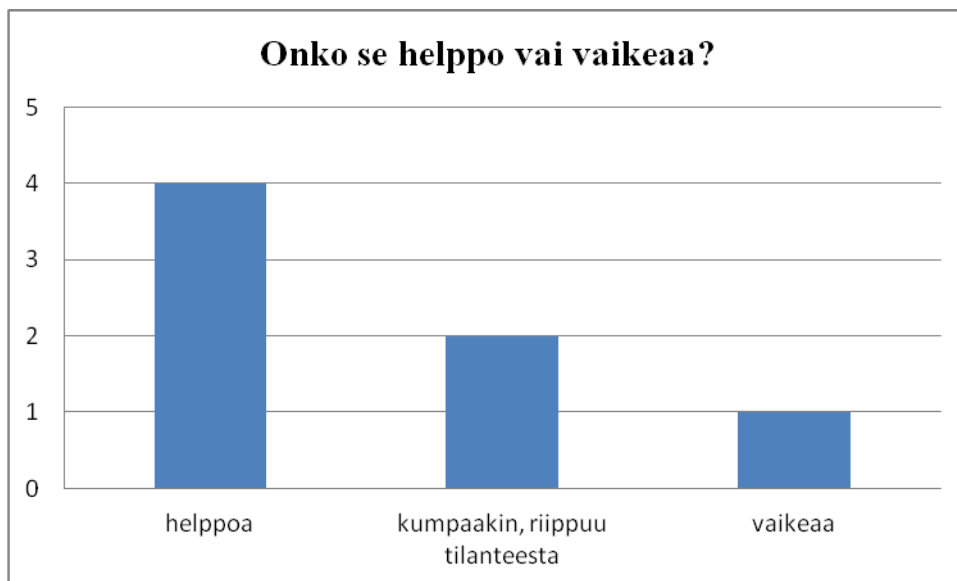
Kysymyksenä siitä, miten vastaajat kokivat sen, miten he mielestään voivat vaikuttaa koko nuorisokodin asioihin, neljän vastaajan mielestä he eivät voi vaikuttaa koko nuorisokodin asioihin. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä hän voi vaikuttaa koko nuorisokodin asioihin tarpeeksi.

4.6.4 Omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat mielestään pysyvät puhumaan omista asioistaan ohjaajien kanssa, neljän vastaajan mielestä he pysyvät puhumaan hyvin ohjaajien kanssa omista asioistaan. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä hän ei pysty puhumaan asioistaan ohjaajien kanssa. Yhden vastaajan mielestä hänen ei tarvitse puhua ohjaajien kanssa, koska kaikki tarpeellinen on jo sanottu.

4.6.5 Onko omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa helppoa vai vaikeaa

Kuvio 6 kuvaa vastaajien mielipidettä siitä, onko heidän mielestään omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa helppoa vai vaikeaa.

Kuvio 6. Vastaajien mielipide siitä, onko omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa helppoa vai vaikeaa.

Neljän vastaajan mielestä omista asioista puhuminen ohjaajien kanssa on helppoa, kahden vastaajan mielestä se on sekä helppoa että vaikeaa riippuen kuitenkin tilanteesta ja yhden vastaajan mielestä se on vaikeaa.

4.6.6 Arvostus juuri sellaisena kuin on

Kysymyksenä siitä, mikä vastaajille kertoo sen, että heitä arvostetaan juuri sellaisena kuin he ovat, yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä ei mikään kerro hänelle, että häntä arvostetaan juuri sellaisena kuin hän on. Yksi vastaaja vastasi, että kukaan ei ole koskaan sanonut hänelle, että häntä ei arvostettaisi juuri sellaisena kuin hän on. Yhden vastaajan mielestä ohjaajien käytös, puheet ja nuorten käytös ja hyväksyntä kertovat hänelle, että häntä arvostetaan juuri sellaisena kuin hän on. Yhden vastaajan mielestä kehumiset ja hyvä kohtelu kertoo hänelle, että häntä arvostetaan juuri sellaisena kuin hän on. Yhden vastaajan mielestä ohjaajat varovat sanomasta pahoja sanoja hänestä, kun hän on läsnä ja lisäksi he myös varovat suuttuttamasta häntä.

4.6.7 Ohjaajien merkitys tämänhetkisessä elämäntilanteessa

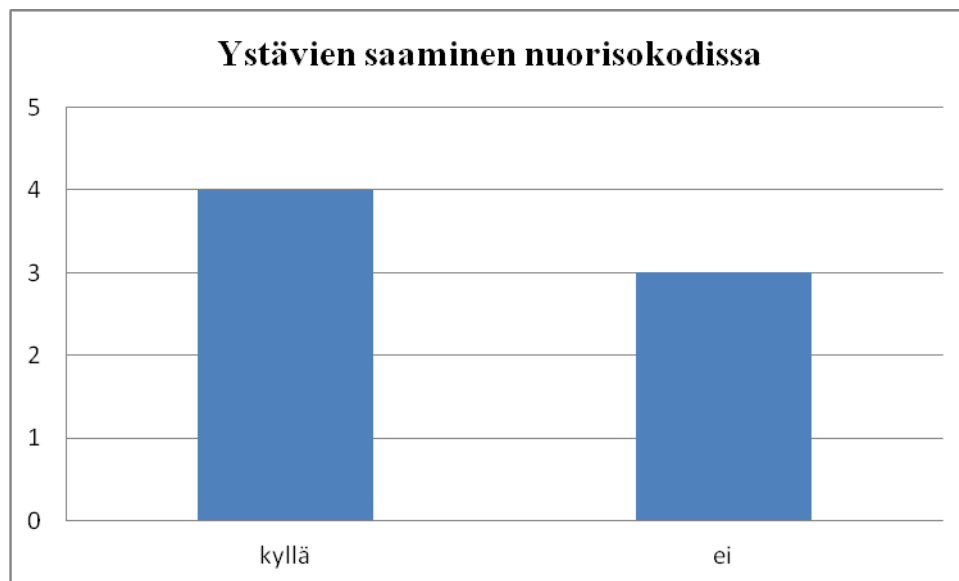
Kysymyksenä siitä, mikä vastaajien mielestä on ollut ohjaajien merkitys heille heidän tämänhetkisessä elämäntilanteessa, yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja koki, että ohjaajilla ei ole mitään merkitystä hänen tämänhetkisessä elämäntilanteessaan. Yksi vastaaja vastasi, että ohjaajien merkitys on ollut hyvä hänen tämänhetkisessä elämäntilanteessaan. Yksi vastaaja koki, että ohjaajilla ei ole hirveän suurta merkitystä muuten kuin raha-asioita hoidattaessa. Yksi vastaaja piti positiivisena sitä, että ohjaajat antavat palvelua. Yksi vastaaja koki, että ohjaajilla on ollut hänelle suuri merkitys, koska he ovat opettaaneet hänelle paljon elämästä ja arvostamaan pieniäkin asioita. Yksi vastaaja koki, että ohjaajat ovat hänen elämässään mukana, mutta hän ei koe tarvetta kiintyä heihin enempää, sillä he ovat nuorisokodissa töissä ja heillä on vahvasti työrooli päällä.

4.7 Arjen sujuminen nuorisokodissa

Arjen sujuminen nuorisokodissa osa-alueessa vastaajilta kysyttiin sitä, ovatko he saaneet ystäviä nuorisokodissa asuessaan, miten he suhtautuvat muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin ja miten muut nuoret suhtautuvat heihin. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mitkä asiat heidän mielestään ovat olleet heidän perheelleen tärkeitä heidän asuessaan nuorisokodissa ja sitä, miten ohjaajien ja heidän perheensä välinen yhteistyö on sujunut. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, mitä he haluaisivat lisää ohjaajien ja perheensä väliseen yhteistyöhön ja sitä, mikä heidän mielestään yhteistyössä toimii. Vastaajilta kysyttiin myös sitä, että nyt kun he ovat asuneet nuorisokodissa onko heidän tunnelmat ja mielipiteet nuorisokodissa asumista kohtaan muuttuneet, jos on niin miten. Heiltä kysyttiin myös sitä, että minkälaisia vinkkejä he antaisivat siitä miten Lysti pystyisi parhaiten tukemaan nuoria ja kehittämään yleisesti toimintaansa.

4.7.1 Ystävien saaminen nuorisokodissa

Kuvio 7 kuvaa vastaajien mielipidettä siitä, ovatko he saaneet ystäviä asuessaan nuorisokodissa.

Kuvio 7. Vastaajien mielipide siitä, ovatko he saaneet ystäviä asuessaan nuorisokodissa.

Vastaajista neljä on saanut ystäviä asuessaan nuorisokodissa ja taas vastaajista kolme ei ole saanut.

4.7.2 Suhtautuminen muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat suhtautuvat muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin, kaikki vastaajat suhtautuvat muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin positiivisella mielellä. Osalle vastaajista muista nuorisokodissa asuvista nuorista on tullut ystäviä ja yksi vastaaja korosti sitä, että hän yrittää arvostaa jokaista nuorta ja heidän ominaisuuksiaan, niin heikkouksia kuin vahvuuksiakin.

4.7.3 Muiden nuorten suhtautuminen heihin

Kysymyksenä siitä, miten vastaajat kokevat sen, että muut nuoret suhtautuvat heihin, neljän vastaajan mielestä muut nuorisokodissa asuvat nuoret suhtautuvat heihin hyvin. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja kertoi, että muut nuoret katsovat häntä ylöspäin ja kunnioittaen ja he näyttävät sen avoimesti. Hän myös kertoi, että muut nuoret eivät ärsytä häntä ja eräs nuori onkin

sanonut hänelle kokevansa hänet profeettanaan, joka näyttää hänelle oikean toiminnan ja elämänpolun.

4.7.4 Perheelle tärkeät asiat

Kysymyksenä siitä, mikä vastaajien mielestä heidän perheelleen on ollut tärkeää heidän asuessaan nuorisokodissa, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhdelle vastaajalle hänen perheelleen on ollut tärkeää hänen hyvinvointinsa. Yhden vastaajan mielestä hänen perheelleen on ollut tärkeää se, että hänen päihteiden käyttöä on rajoitettu nuorisokodissa. Yhden vastaajan mielestä tärkeää hänen vanhemmilleen on päihteet, mutta kuitenkin hänen sisaruksensa ovat olleet todella hyvin hänen tukenaan. Yksi vastaaja vastasi, että hänen perheensä on pitänyt tärkeänä sitä, että hän saa pitää vuorokauden ympäri hallussaan tietokonettaan ja x-boxia, koska Internetissä hän pystyy kommunikoimaan samanhenkisten ihmisten kanssa, niin etiikasta, uskonnosta kuin filosofiastakin.

4.7.5 Ohjaajien ja perheen välisen yhteistyön sujuminen

Kysymyksenä siitä, miten vastaajien mielestä ohjaajien ja heidän perheensä välinen yhteistyö on sujunut, neljän vastaajan mielestä ohjaajien ja heidän perheensä välinen yhteistyö on sujunut hyvin. Yksi vastaaja kuitenkin korosti sitä, että vanhempien kanssa yhteistyö ei suju, mutta hänen sisarusten kanssa se kuitenkin sujuu hyvin. Yksi vastaaja ei vastannut mitään hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä ohjaajien ja hänen perheensä välinen yhteistyö on sujunut huonosti. Yhden vastaajan mielestä yhteistyössä on ollut hieman mutkia matkassa ja kasvatuksellisia näkemyseroja, mutta tilanteista on kuitenkin toistaiseksi selvitty hengissä.

4.7.6 Mitä lisäisit ohjaajien ja perheen väliseen yhteistyöhön?

Kysymyksenä siitä, mitä vastaajat haluaisivat lisää ohjaajien ja heidän perheensä väliseen yhteistyöhön, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Kaksi vastaajaa käsittivät kysymyksen toisin ja olettivat

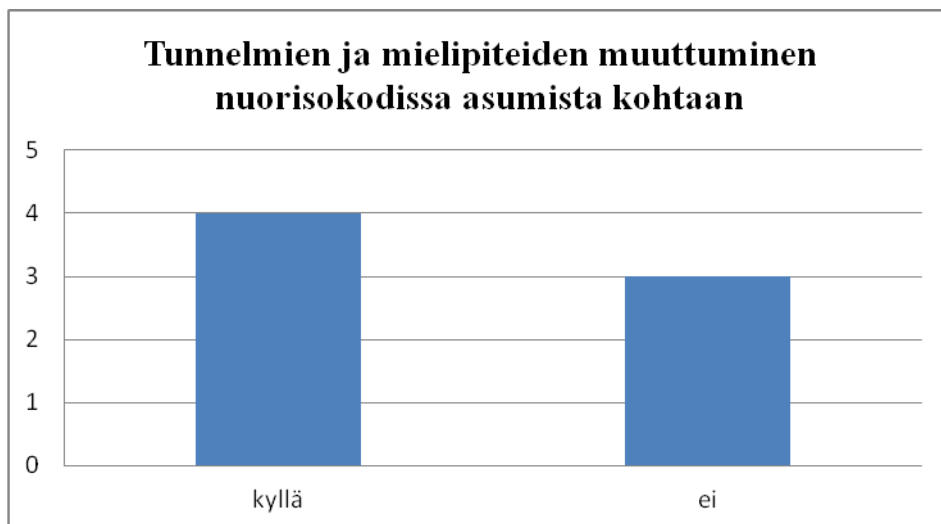
kysymyksen liittyvän siihen, mitä he haluaisivat lisää nuorisokodissa asumiseensa. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhdelle vastaajalle ei tullut mieleen mitä hän haluaisi lisää ohjaajien ja perheensä väliseen yhteistyöhön. Yksi vastaaja haluaisi viettää enemmän aikaa sisarustensa kanssa.

4.7.7 Mikä toimii ohjaajien ja perheen välisessä yhteistyössä?

Kysymyksenä siitä, mikä vastaajien mielestä toimii ohjaajien ja heidän perheensä välisessä yhteistyössä, kaksi vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Yksi vastaaja ei tiennyt vastausta hänelle esitettyyn kysymykseen. Yhden vastaajan mielestä kaikki asiat toimivat ohjaajien ja hänen perheensä välisessä yhteistyössä. Yhden vastaajan mielestä muut asiat toimivat yhteistyössä, mutta hänen mielestään tiedon kulku on välillä hieman heikkoa. Yhden vastaajan mielestä hänen sisarusten kanssa yhteistyö toimii, isänsä kanssa hän ei ole puheväleissä ja äitin kanssa välit ovat suht hyvät. Yksi vastaaja käsitti kysymyksen toisin ja oletti kysymyksen liittyvän siihen, mikä hänen mielestään nuorisokodissa toimii.

4.7.8 Tunnelmien ja mielipiteiden mahdollinen muuttuminen nuorisokodissa asumista kohtaan

Kuvio 8 kuvaa vastaajien mielipidettä siitä, onko heidän tunnelmansa ja mielipiteensä nuorisokodissa asumista kohtaan muuttuneet heidän siellä jo jonkin aikaa asumisen myötä.

Kuvio 8. Vastaajien mielipide siitä, onko heidän tunnelmansa ja mielipiteensä nuorisokodissa asumistaan kohtaan muuttuneet heidän siellä jo jonkin aikaa asumisen myötä.

Neljän vastaajan mielestä heidän tunnelmansa ja mielipiteensä nuorisokodissa asumista kohtaan ovat muuttuneet heidän siellä jo jonkin aikaa asumisen myötä. Kun taas kolmen vastaajan mielestä heidän tunnelmansa ja mielipiteensä eivät ole muuttuneet.

Vastaajista kyllä-vastauksen vastanneet kokivat, että heidän tunnelmansa ja mielipiteensä nuorisokodissa asumista kohtaan ovat muuttuneet heidän siellä jo jonkin aikaa asumisen myötä. Heistä yhden mielestä hänen tunnelmansa ja mielipiteensä ovat muuttuneet positiivisesti. Toinen vastaaja viihtyy nuorisokodissa paremmin kuin oli oletanut. Kolmas vastaaja koki, että nuorisokodissa voi oman mielensä mukaan tehdä loppujen lopuksi mitä vain. Hän kuitenkin tietää sen, että eri teoista tulee seuraamuksia. Neljäs vastaaja koki, että teoista usein ei tule tekojen vaatimia seurauksia. Hän myös koki pöyristyttävänä sen, että 14-vuotiailla nuorilla viikonloppuisin heidän kotiintuloaikansa on vasta kello 21, koska hänen mielestään sen ikäisten nuorten ei ole hyvä kuljeskella pimeällä ulkona.

4.7.9 Vinkkejä Lystille

Kysymyksenä siitä, minkälaisia vinkkejä vastaajat antaisivat siihen miten nuorisokoti pystyisi parhaiten tukemaan nuoria ja kehittämään yleisesti toimintaansa, kolme vastaajaa ei vastannut mitään heille esitettyyn kysymykseen. Kahden vastajaan vinkit liittyivät ohjaajien toimintaan. Toinen heistä korosti vastauksessaan sitä, että ohjaajien tulisi joustaa asioissa enemmän ja heidän tulisi vähemmän turvautua kirjaoppiin. Kolmas vastaaja halusi, että nuorille järjestettäisiin enemmän yhteisiä aktiviteetteja.

Neljäs vastaaja antoi monta vinkkiä nuorisokodille. Hän kieltäisi tupakoinnin kokonaan ja ehdotti siihen, että esimerkiksi nuorten lähdettyä ulos siellä tulisi olla 30 minuuttia. Alkoholin käytöstä seuraisi nuorille seuraamuksena sisäpäiviä. Hän oli kehittänyt siihen oman laskukaavan, jos nuori puhaltaa 0,3 promillea, sisäpäiviä tulisi yhteensä kolme ja jos nuori puhaltaa 1,2 promillea, sisäpäiviä tulisi 12 päivää ja niin edelleen. Ohjaajille hän antoi vinkiksi sen, että heidän ei tulisi valittaa turhasta. Ohjaajien tulisi myös valvoa nuorten läksyjen tekoa tarkemmin. Erilaisista teoista tulisi olla kunnan rangaistukset ja ne tulisi laittaa heti täytäntöön. Rangaistukseksi nuorille hän ehdotti jotain yhteisen hyvän vuoksi tehtävää esimerkiksi siivoamista. Hän myös ehdotti, että sunnuntaisin tulisi järjestää jumalanpalvelus/raamattupiiri.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustulosten mukaan vastaajista viisi on nuorisokodissa huostaan otettuna ja taas kaksi vastaajaa on nuorisokodissa avohuollon tukitoimen kautta. Nuoret kokevat, että henkilökunta kohtelee heitä hyvin. Nuorisokotiin tulon jälkeen osa nuorista on panostanut kouluun enemmän. Kuusi vastaajaa oli sitä mieltä, että he saavat henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä kun taas yhden vastaajan mielestä hän ei saa henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiinsä.

Osan vastaajien mielestä he pystyvät hyvin puhumaan ohjaajien kanssa omista asioistaan. Vastaajista neljä on saanut ystäviä asuessaan nuorisokodissa ja taas vastaajista kolme ei ole saanut. Joka toinen viikko pidetyt osaston nuorten palaverit ja noin kerran kuukaudessa pidetyt koko nuorisokodin nuorten palaverit vahvistivat vastaajien kokemusta siitä, että he voivat vaikuttaa omiin asioihinsa, osaston asioihin ja koko nuorisokodin asioihin.

Osan vastaajien mielestä ohjaajien ja heidän perheensä välinen yhteistyö on sujunut hyvin. Vastaajilta kysyttiin mitä heidän perheelleen on ollut tärkeää heidän asuessaan nuorisokodissa. Esimerkiksi yhdelle vastaajalle hänen perheelleen on ollut tärkeää hänen hyvinvointinsa ja yhden vastaajan mielestä hänen perheelleen on ollut tärkeää se, että hänen päihteiden käyttöä on rajoitettu nuorisokodissa.

Tutkimuksessa saatiin tärkeää tietoa nuorten ajatuksista nuorisokotia kohtaan ja muutenkin heidän elämästään. Oletettavasti palautekyselyyn vastaaminen vahvisti nuorten osallisuutta ja loi tunteen nuorille, että he ja heidän kokemuksensa ovat tärkeitä. Jokaisen tutkimukseen osallistuneen vastaukset auttoivat suuresti tämän opinnäytetyön tekemisessä.

Tutkimuksen eettisyys liittyy tutkimuksessa olevien henkilöiden kohteluun, perehtyneisyyteen ja epärehellisyuden välttämiseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 25). Tutkimuksessa eettisyys otettiin monella eri tapaa huomioon. Asianmukainen tutkimuslupa tutkimukseen saatiin Espoon sosiaali- ja terveystoimen toimialan esikunnalta/kehittämisyksiköltä (Liite 3). Nuorisokodin alaikäisten

nuorten vanhemmilta pyydettiin lupa osallistua tutkimukseen (Liite 2). Nuoren vanhempien luvan saamisen jälkeen, nuori sai vielä itse päättää osallistuuko tutkimukseen vai ei. Tutkimusaineistoa on käsitelty ja säilytetty salassapitosäännösten mukaisesti. Tutkimusaineisto myös hävitetään asiaankuuluvalla tavalla.

Tutkimuksen validius mittaa tutkimuksen pätevyyttä. Tutkimuksen validiudella tarkoitetaan sitä, että tutkimusmenetelmä tai mittari pystyy mittamaan juuri sitä, mitä tarkoituskin on mitata. Tutkimusmenetelmät ja mittarit eivät aina vastaa sitä todellisuutta, jota tutkija kuvittelee tutkivansa. (Hirsjärvi yms. 2007, 226–227.) Tutkimuksen pätevyyttä lisäsi se, että nuorten täyttäessä palautekyselyä kysymyksiä tarkennettiin ja selvennettiin aina tarvittaessa. Näin varmistettiin se, että nuoret ymmärsivät kysymykset oikein. Palautekyselyn nuoret täyttivät nimettömästi.

Palautetta voisi kysyä tulevaisuudessa muiltakin Espoon ja eri paikkakuntien nuorisokodeissa asuvilta nuorilta. Yksityisissä nuorisokodeissa asuvilta nuorilta voisi myös kysyä palautetta. Tuloksia voisi verrata kunnallisten ja yksityisten nuorisokotien välillä. Tuloksia voisi myös verrata eri kunnallisten nuorisokotien välillä kuten myös eri yksityisten nuorisokotien välillä.

6 POHDINTA

Tein viimeisen harjoitteluni Lystimäen nuorisokodissa. Harjoitteluni aikana sain itselleni todella paljon lähdemateriaalia opinnäytetyöhöni ja muutenkin sain paljon tietoa nuorten elämästä Lystimäen nuorisokodissa. Näitä tietoja pystyin hyvin hyödyntämään tässä opinnäytetyössäni.

Teoriaosassa käsiteltiin lastensuojelun eri toimintamuotoja, kuten avohuollon tukitoimia ja huostaanottoa, sillä palautekyselyyn vastaajista viisi on nuorisokodissa huostaan otettuna ja taas kaksi vastaajaa on nuorisokodissa avohuollon tukitoimen kautta.

Mielestäni on erittäin tärkeää, että nuorisokodeissa asuvilta nuorilta kysytään palautetta, koska heidän palautteensa pohjalta nuorisokodin henkilökunta voi mahdollisesti kehittää toimintaansa. Nuorisokodissa asuvilta nuorilta kannattaa kysyä palautetta tietyin väliajoin, koska he ovat asiantuntijoita siihen, minkälaista siellä on asua, ja myös esimerkiksi siinä miten he kokevat voivansa vaikuttaa omiin asioihinsa.

Palautekyselyyni vastasi seitsemän nuorta. Tarkoituksena oli, että kaikki vanhemmiltaan luvan saaneet nuoret olisivat vastanneet palautekyselyyn, mutta osa luvan saaneista nuorista kieltäytyi täyttämästä palautekyselyäni. Kuitenkin palautekyselyiden vastauksista saatiin selville kaikki se, mitä haluttiinkin ja työhön saatiin tarvittava määrä tutkittavaa.

Tutkimustulosten jokaiseen kysymykseen ei ole kuviota tai taulukkoa vastauksista, koska osaan kysymyksiin vastauksia tuli liian vähän. Vastauksista muutenkin huomasin sen, että muutama vastaaja vastasi usein kysymyksiin muutamalla sanalla tai ei ollenkaan. Muutama vastaaja vastasi kysymyksiin useallakin lauseella. Yksi vastaaja oli kysymyksiin vastauspituudeltaan ylittänyt muiden. Hän vastasi jokaiseen kysymykseen todella laajasti ja pitkästi.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.

Hotari, K-E., Oranen, M. & Pösö, T. 2009. Lapset lastensuojelun osallisina. Teoksessa Lastensuojelun ytimissä, 117–132. Toim. Bardy, M. Helsinki. Yliopistopaino Oy.

Lastensuojelu.info. 2013 a. Child welfare services. Viitattu 21.4.2013.
<http://www.lastensuojelu.info/en/services.html>

Lastensuojelu.info. 2013 b. Grounds for child welfare. Viitattu 21.4.2013.
<http://www.lastensuojelu.info/en/grounds.html>

L13.4.2007/417. Lastensuojelulaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 20.4.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki>

Lastensuojelun toinen puoli. 2012. Yle Radio Puhe. Esitetty 1.11.2012. Viitattu 21.4.2013. <http://areena.yle.fi/radio/1727434>

Lystimäen nuorisokoti. 2012. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti. 2013 a. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti. 2013 b. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti. 2013 c. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti. 2013 d. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 e. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 f. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 g. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 h. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 i. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokoti 2013 j. Espoo. Julkaisematon lähde.

Lystimäen nuorisokodin opas Lystimäen nuorisokotiin muuttavalle nuorelle. 2013. Espoon sosiaali- ja terveystoimi.

Lystimäen nuorisokodin opas viranomaisille ja yhteistyökumppaneille. 2012. Espoon sosiaali- ja terveystoimi.

Saastamoinen, K. 2010. Lapsen asema sijaishuollossa – Käsikirja arjen toimintaan. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Sosiaaliportti. 2012 a. Lastensuojelun käsikirja. Avohuolto. Viitattu 20.4.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/avohuolto/>

Sosiaaliportti. 2012 b. Lastensuojelun käsikirja. Sijoitus avohuollon tukitoimena. Viitattu 20.4.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/avohuolto/sijoitustukitoimena/>

Sosiaaliportti. 2012 c. Lastensuojelun käsikirja. Huostaanoton prosessi. Viitattu 21.4.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/huostaanotto/prosessi/>

Sosiaaliportti. 2012 d. Lastensuojelun käsikirja. Sijaishuollon asiakassuunnitelma. Viitattu 21.4.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/hoitajakasvatus/asiakassuunnitelma/>

Sosiaaliportti. 2013. Lastensuojelun käsikirja. Huostaanotto. Viitattu 21.4.2013. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/tyoprosessi/huostaanotto/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. Avohuollon tukitoimet lastensuojelussa. Viitattu 20.4.2013. http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/lastensuojelu/avohuollon_tukitoimet

PALAUTEKYSELY

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa kolmatta vuotta sosionomiksi. Teen opinnäytetyönäni palautekyselyn Lystimäen nuorisokodille. Vastaamalla tekemääni palautekyselyyni auttaisitte minua paljon opinnäytetyöni etenemisessä. Kerään lomakkeet takaisin vastattuanne niihin. Vastauksianne analysoin opinnäytetyössäni ja tuhoan ne silppurilla työni valmistumisen jälkeen. Valmis opinnäytetyöni on luettavissa Theseuksessa (www.theseus.fi). Palautekyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja vastaamalla auttaisitte toimintojen kehittämässä. Pyydän teitä antamaan palautetta minulle nimettömästi. Vanhemmiltanne on kysytty lupa vastaamiseenne palautekyselyyn. Palautekyselyyn vastaamiseen menee aikaa korkeintaan noin tunti.

TAUSTATIEDOT

sukupuolesi: mies nainen

ikäsi: _____

HENKILÖKUNNAN KOHTAAMINEN

1. Oletko Lystimäen nuorisokodissa

Huostaan otettuna

Avohuollon tukitoimen kautta

2. Kuinka kauan olet asunut Lystimäen nuorisokodissa?

Vuosia ____ kuukausia ____

3. Tullessasi nuorisokotiin oliko sinulla jotain ennakkokäsityksiä:

4. Mitkä olivat tunnelmasi silloin:

5. Miten henkilökunta otti sinut silloin vastaan:

MITEN HENKILÖKUNTA KOHTELEE SINUA NYKYÄÄN

6. Mitä haluaisit lisää:

7. Mikä toimii:

8. Mitä voisi olla vähemmän:

HENKILÖKUNNAN TUKI JA APU KOULUNKÄYNNISSÄ

9. Saatko mielestäsi henkilökunnalta apua ja tukea koulunkäyntiisi?

kyllä

ei

10. Mitä haluaisit lisää:

11. Mikä toimii:

12. Mitä voisi olla vähemmän:

OMA ELÄMÄNTILANTEESI

13. Miten itse olet edistänyt omaa tilannettasi ja hyvinvointiasi:

14. Miten itse edistät yhteistyötä aikuisten kanssa:

15. Mitä muutoksia olet huomannut omassa käytöksessäsi nuorisokotiin tulosi jälkeen:

16. Mikä on ollut helppoa/vaikeaa:

OSALLISUUDEN TUNNE

17. Millä tavoin koet, että voit vaikuttaa omiin asioihisi:

18. Millä tavoin koet, että voit vaikuttaa osaston asioihin:

19. Millä tavoin koet, että voit vaikuttaa koko nuorisokodin asioihin:

20. Miten mielestäsi pystyt puhumaan omista asioistasi ohjaajien kanssa:

21. Onko se

helppoa

vaikeaa

22. Mikä kertoo sinulle, että sinua arvostetaan juuri sellaisena kuin olet:

23. Mikä on ollut ohjaajien merkitys tämänhetkisessä elämäntilanteessasi:

ARJEN SUJUMINEN NUORISOKODISSA

24. Oletko saanut ystäviä nuorisokodissa asuessasi?

kyllä

ei

25. Miten suhtaudut muihin nuorisokodissa asuviin nuoriin:

26. Miten muut nuoret suhtautuvat sinuun:

27. Mitkä asiat sinusta ovat olleet perheellesi tärkeitä asuessasi nuorisokodissa:

28. Miten ohjaajien ja perheesi välinen yhteistyö on sujunut:

29. Mitä haluaisit lisää:

30. Mikä toimii:

31. Nyt kun olet asunut nuorisokodissa onko sinun tunnelmasi ja mielipiteesi nuorisokodissa asumista kohtaan muuttunut, jos on niin miten:

32. Minkälaisia vinkkejä antaisit siitä miten Lysti pystyisi parhaiten tukemaan nuoria ja kehittämään yleisesti toimintaansa:

Kiitos palautteestasi!

HUOLTAJAN SUOSTUMUS

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa kolmatta vuotta sosionomiksi. Teen opinnäytetyönäni palautekyselyn Lystimäen nuorisokodille. Pyytäisin teiltä lupaa siihen, että lapsenne saisi vastata tekemääni palautekyselyyn. Lapsenne vastaaminen tekemääni palautekyselyyn auttaisi minua paljon opinnäytetyöni etenemisessä. Palautekyselyn vastauksia analysoin opinnäytetyössäni ja tuhoan ne silppurilla työni valmistumisen jälkeen. Pyydän lastanne antamaan palautetta minulle nimettömästi. Alla on tekemäni palautekyselyn kysymykset, jotka lapseltanne aikoisin kysyä.

Lapsen nimi: _____

Annan luvan lapseni vastata palautekyselyyn

En anna lupaa lapseni vastata palautekyselyyn

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

TUTKIMUSLUPA

TUTKIMUSLUPA

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN

Espoon sosiaali- ja terveystoimen esikunta/Kehittämisyksikkö myöntää tutkimusluvan 10.8.2012 saapuneen tutkimuslupahakemuksen ja alla olevien ehtojen mukaisesti.

Hakija/Yhdyshenkilö: Sanna Tulonen
Aihe: Nuorten ajatuksia elämästään Lystimäen nuorisokodissa

Edellytyksenä on, että tutkimuksen suorittaja/t ei/vät käytä saamiaan tietoja asiakkaan/potilaan tai hänen läheistensä vahingoksi eivätkä luovuta saamiaan henkilötietoja ulkopuolisille, vaan pitävät ne salassa.

Tutkimustulokset tulee esittää niin, ettei niistä voida tunnistaa yksittäistä henkilöä tai perhettä. Lisäksi on noudatettava henkilötietolaissa ja muualla lainsäädännössä olevia tutkimusrekistereitä koskevia säännöksiä.

Edellytämme, että tutkija/yhdyshenkilö lähettää sosiaali- ja terveystoimen kehittämisyksikön sähköpostiosoitteeseen sotet_tutkimusluvut@espoo.fi lopullisen tutkimusraportin.

Espoossa 14.8.2012

Jani Jussila
erityissuunnittelija